

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 9)

พ.ศ. 2523 เปรียบเทียบร่าง พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ.

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของการจัดตั้งเทศบาล (Municipality) ขึ้นในประเทศไทยนั้น จะเห็นได้ว่าเทศบาลได้เกิดขึ้นโดยนโยบายของรัฐบาล โดยสาระสำคัญของนโยบายในการจัดตั้งก็เพื่อเป็นสถาบันการปกครองตนเองของประชาชนและเป็นสถาบันการฝึกฝนการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยไปในตัวพร้อม ๆ กัน¹ โดยเฉพาะเทศบาลเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นรูปเดียวของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนมากที่สุด² กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเทศบาลเป็นองค์การปกครอง ท้องถิ่นที่รัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนมากที่สุด และสร้าง ความสำนึกทางการเมืองให้เกิดขึ้นมากกว่าการปกครองท้องถิ่นรูปอื่น³

เทศบาลในประเทศไทยได้รับการจัดตั้งขึ้นในปี 2476 เป็นผลสืบเนื่องมาจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2476 และได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติเทศบาลต่อมาอีกหลายครั้ง หลายหน จนในปัจจุบันได้ยึดหลักพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2523 เป็นหลักโดยกฎหมายกำหนดให้เทศบาลเป็นทบวงการเมืองมีฐานะเป็นนิติบุคคล การเปลี่ยนแปลงเขต ฐานะ การจัดตั้งและการยุบเลิกเทศบาลจะต้องจัดทำเป็นพระราชกฤษฎีกา

¹ประทาน คงฤทธิศึกษากร, "อดีต ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตของเทศบาล" เอกสาร ประกอบความรู้ทางวิชาการการประชุมใหญ่สันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 25 ณ โรงแรมแกรนด์พาเลซ พัทยา, 2527, หน้า 348

²อุทัย หิรัญโต การเมืองและการปกครองของไทย, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2530) หน้า 219

³กิตติ ประทุมแก้ว, ความสำนึกทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล : การศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองนครศรีอยุธยา, เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัย ป็องกันราชาอาณาจักร, 2529 - 2530, หน้า 7

1. สำระสำคัญของพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2523

ระบบเทศบาลไทยที่จัดตั้งขึ้น รัฐบาลโดยกฎหมายได้คำนึงถึงฐานะรายได้และสภาพชุมชนเป็นหลักจึงได้แบ่งเทศบาลเป็นระดับต่าง ๆ 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร หมายความว่า การจัดตั้งเทศบาลทั้ง 3 ประเภท มีฐานะเป็นนิติบุคคลโดยถือเกณฑ์รายได้ จำนวนราษฎร และความเจริญของท้องถิ่นเป็นสำคัญ

1.1 หลักเกณฑ์ในการจัดตั้ง มีดังนี้

เทศบาลตำบลได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลกฎหมายมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจน เพียงแต่ระบุว่าท้องถิ่นใดจะยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลต้องมีลักษณะ 2 ประการ คือ

- ก. มีพลเมืองหนาแน่นพอสมควร
- ข. มีรายได้พอที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดไว้

ปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยกำหนดหลักเกณฑ์สาขาภิบาลยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล⁴ กำหนดหลักเกณฑ์ คือ

1. มีรายได้จริงโดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่แล้วมาตั้งแต่ 12,000,000 บาท ขึ้นไป

2. จำนวนประชากรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป

เทศบาลเมือง ท้องถิ่นที่จะยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- ก. ท้องถิ่นอื่นเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดทุกแห่ง หรือ
- ข. ท้องที่ที่มีศาลากลางจังหวัด แต่มีลักษณะดังนี้

(1) เป็นท้องถิ่นที่มีประชากรตั้งแต่ 10,000 คน ขึ้นไป

(2) ประชาชนอยู่กันหนาแน่นตั้งแต่ 3,000 คนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตรขึ้นไป

⁴หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท 0313/ว 1788 ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2535 เรื่อง การพิจารณาฐานะสาขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล

(3) มีราชได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องทำตามพระราชบัญญัติ

เทศบาลบัญญัติไว้

ค. และมีพระราชกฤษฎีกาฐานะเป็นเทศบาลเมืองโดยต้องระบุชื่อ และเขต
ของเทศบาลด้วย

เทศบาลนคร ต้องมีลักษณะดังนี้ คือ

- ก. มีประชากร ตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป
- ข. ประชาชนอยู่หนาแน่นตั้งแต่ 3,000 คนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตรขึ้นไป
- ค. มีราชได้พอที่จะปฏิบัติหน้าที่อื่นต้องทำตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน ในท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนแปลง
เขตเป็นเทศบาลหมดอำเภอน้ำที่เฉพาะในเขตเทศบาลนั้น สำหรับขั้นตอนการจัดตั้งที่กระทรวง
มหาดไทยพิจารณา โดยผู้ว่าราชการจังหวัดทำคำเสนอขี้แจงรายละเอียดให้กระทรวงมหาดไทย
พิจารณา (ในทางปฏิบัติผู้จัดทำคำขี้แจงรายละเอียดอาจเป็นนายกอำเภอท้องที่ก็ได้ โดยจัดทำ
เสนอผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดไปยังกระทรวงมหาดไทย) มีขั้นตอนดังนี้

1. สํารวจสภาพท้องที่ จัดทำเป็นแผนที่อาณาเขตที่จะจัดตั้งเป็นเทศบาล
2. สํารวจจำนวนบ้านและจำนวนราษฎรในเขต
3. คํานวณราชได้ที่จะได้รับในแต่ละปี โดยแยกประเภทแหล่งที่มาของราชได้
4. คํานวณราชจ่าย แยกเป็นหมวดต่าง ๆ เช่น หมวดเงินเดือน หมวดค่าใช้สอย เป็นต้น
5. ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องเสนอรายละเอียดให้คณะกรรมการจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบ
6. เมื่อคณะกรรมการจังหวัดให้ความเห็นชอบ จึงส่งเรื่องให้สภาจังหวัดให้ความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง

7. หลังจากได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจังหวัด และสภาจังหวัดแล้วจึงส่งเรื่องให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณา

8. เมื่อกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบแล้ว กระทรวงมหาดไทยจะเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเพื่อ คราเป็นพระราชกฤษฎีกา

เมื่อพิจารณาถึงการจัดตั้งเทศบาลในประเทศไทยแล้ว จะเห็นว่ามิได้เกิดจากความต้องการของประชาชนแต่อย่างใด เพราะรัฐบาลเป็นผู้กำหนดให้ตั้งขึ้นเองทั้งสิ้น^๕ นอกจากนี้เทศบาล

แต่ละแห่งหาพื้นฐานเท่าเทียมกันไม่เนื่องจากได้มีการแบ่งเทศบาลออกเป็น 3 ประเภท ดังกล่าวข้างต้น ปัจจุบันมีเทศบาลจำนวน 134 แห่ง เป็นเทศบาลตำบล 49 แห่ง, เทศบาลเมือง 84 แห่งและเทศบาลนคร 1 แห่ง^๗

1.2 โครงสร้างเทศบาล หรือองค์การเทศบาล

องค์การบริหารงานเทศบาลมีโครงสร้างอาจเปรียบเทียบกับ การปกครองตามระบบรัฐสภา (parliamentary system) ในระดับชาติซึ่งประกอบด้วยคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาโดยเทศบาลได้จำลองรูปแบบดังกล่าวมาใช้ในลักษณะที่การจัดองค์การประกอบด้วย สภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี^๘

สภาเทศบาลประกอบด้วย สมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลมีจำนวนดังนี้ คือ เทศบาลตำบล มี 12 คน เทศบาลเมือง มี 18 คน และเทศบาลนครมี 24 คน สมาชิกสภาเทศบาลให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 5 ปี ถ้าตำแหน่งสมาชิก

^๕ราตรี ทองเทศ, "ปัญหาและอุปสรรคของการตั้งเทศบาลใหม่" วารสารการปกครองปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2530, หน้า 55

^๗เทศาภิบาล ฉบับที่ 7 ประจำเดือนกรกฎาคม 2535 (โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น : กรุงเทพฯ), หน้า 25

^๘พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2523 มาตรา 14

สภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระให้เลือกตั้งหรือแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทน แล้วแต่กรณีให้เต็มตำแหน่งที่ว่างภายในกำหนด 90 วัน แต่สมาชิกสภาเทศบาลที่เข้ามาแทนนั้น ให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ที่ตนแทน ถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงก่อนถึงกำหนดออกตามวาระไม่เกิน 6 เดือน จะไม่เลือกตั้งหรือแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นก็ได้

สภาเทศบาลมีประธานสภาคนหนึ่ง และรองประธานสภาคนหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล โดยมีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล ถ้าประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกระทำการแทน ถ้าประธานและรองประธานสภาเทศบาลไม่อยู่ในที่ประชุมให้สมาชิกสภาเทศบาลเลือกตั้งกันเองเป็นประธาน เฉพาะในคราวประชุมนั้นโดยกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้วางระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลไว้ ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญ 2 สมัย หรือหลายสมัยแล้วแต่สภาเทศบาลจะกำหนด แต่ต้องไม่เกิน 4 สมัย วันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีให้สภาเทศบาลกำหนด แต่ต้องภายใน 90 วัน นับแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเสร็จแล้วและสมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดไม่เกิน 15 วัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีก จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งเทศบาล ประธานสภาเทศบาลก็ดีหรือนายกเทศมนตรีก็ได้หรือสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่งก็ดี อาจทำคำร้องยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดขอให้เปิดประชุมวิสามัญให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา ถ้าเห็นสมควรก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกประชุมวิสามัญได้

ห้ามมิให้สภาเทศบาลประชุมปรึกษาหารือในเรื่องนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือเรื่องที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือเรื่องการเมืองแห่งรัฐ⁹ ในที่ประชุมสภาเทศบาล สมาชิกย่อมมีสิทธิตั้งกระทู้ถามคณะเทศมนตรี หรือเทศมนตรีในข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับการงานในหน้าที่ได้ แต่คณะเทศมนตรีหรือ

⁹พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2523,

เทศมนตรีย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อเห็นว่าข้อความนั้น ๆ ยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของเทศบาล

สมาชิกสภาเทศบาลไม่ต่ำกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่ง มีสิทธิที่จะรวมกันทำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอในกรณีแห่งเทศบาลตำบล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีแห่งเทศบาลเมือง หรือเทศบาลนครว่าคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรี ผู้ใดปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชนละเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่หรือมีความประพฤติอื่นจะนำมา ซึ่งความเสียหายแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาลหรือแก่ราชการเมื่อนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีได้รับคำร้องนั้นให้พิจารณาว่าจะสมควรเรียกประชุมสมาชิกสภาเทศบาลหรือไม่ ถ้าเป็น การสมควรก็ให้เรียกประชุมสมาชิกสภาเทศบาล และคณะเทศมนตรี เพื่อให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับคำร้องนั้น ว่าสมควรจะส่งไปยังกระทรวงมหาดไทยหรือไม่ เมื่อที่ประชุมมีมติอย่างใดให้นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีปฏิบัติไปตามมตินั้น เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับคำร้องมีอำนาจสั่งให้ยกคำ ร้องนั้นเสียหรือสั่งให้เทศมนตรีทั้งคณะหรือเทศมนตรีผู้ใดออกจากตำแหน่งได้ เพื่อประโยชน์ในการนี้จะสั่งให้มีการสอบสวนก่อนก็ได้

สมาชิกภาพแห่งสภาเทศบาลย่อมสิ้นสุดลงเมื่อ

- (1) ถึงคราวออกตามวาระหรือยุบสภาเทศบาล
- (2) ตาย
- (3) ลาออก โดยยื่นใบลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
- (4) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่า ด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลโดยเป็นอำนาจของศาลแขวงหรือศาลจังหวัด (กรณีไม่มีศาลแขวง) วินิจฉัยชี้ขาด
- (5) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้สอบสวนแล้วสั่งให้ออกโดยเห็นว่า ไม่มีคุณสมบัติแล้วอยู่ในเขตเทศบาลนั้น

(6) สภาเทศบาลวินิจฉัยให้ออก โดยเห็นว่ามีความประพฤตินทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่เทศบาล โดยมีคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่งทั้งนี้ให้ผลตั้งแต่วันที่สภาเทศบาลลงมติ หรือ

(7) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้ออกโดยเห็นว่ามีความประพฤตินทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหรือเสื่อมเสียแก่เทศบาลหรือราชการ ฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือไม่มาประชุมสภาเทศบาล 3 ครั้งติด ๆ กัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร

อำนาจหน้าที่สภาเทศบาล แยกออกพิจารณาได้ 2 นัยดังนี้

- ก. อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาลแต่ละคน
- ข. อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาลในฐานะที่ประกอบกันเป็นสภาเทศบาล

อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาลแต่ละคนมีดังนี้คือ

1. ดูแลสอดส่องส่วนได้ส่วนเสียของประชาชนในเขตเทศบาล
2. มีสิทธิตั้งกระทู้ถามคณะเทศมนตรี
3. ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งนายกเทศมนตรีและเทศมนตรีซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด

แต่งตั้ง

อำนาจหน้าที่ในฐานะสภาเทศบาล สภาเทศบาลมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการใช้อำนาจนิติบัญญัติของท้องถิ่น คือ การตราเทศบัญญัติ นอกจากนี้ควบคุมดูแลคณะเทศมนตรีให้บริการงานเป็นไปตามแนวนโยบายที่ได้แถลงต่อสภา อนึ่งสภาเทศบาลเป็นผู้ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะเทศมนตรี

คณะเทศมนตรี (พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 เรียกคณะเทศมนตรีในปัจจุบันว่าคณะมนตรี และเรียกนายกเทศมนตรีว่า นายกมนตรี เพิ่งมาเปลี่ยนเป็นนายกเทศมนตรีเมื่อปี พ.ศ. 2486) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี ด้วยความเห็นชอบของสภาเทศบาล โดยมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งกับเทศมนตรีตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้ดังนี้ คือ เทศบาลตำบล มีเทศมนตรี 2 คน เทศบาลเมืองมีเทศมนตรี 2 คน ในกรณีที่เทศบาลเมืองแห่งใดมีราษฎรได้จัดเก็บตั้งแต่สิบล้านบาทขึ้นไป ก็ให้มีเทศมนตรี

เพิ่มขึ้นอีก 1 คน¹⁰ และเทศบาลนครมีเทศมนตรี 4 คน ตามปกติคณะเทศมนตรีจะอยู่ในตำแหน่งได้สมัยละ 5 ปี

ให้คณะเทศมนตรีควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมายโดยมีนายกเทศมนตรี เป็นหัวหน้า ในกรณีที่นายกเทศมนตรีไม่อาจบริหารกิจการได้ ให้นายกเทศมนตรีตั้งเทศมนตรีผู้หนึ่งทำการแทนการสั่ง การอนุญาต การให้อนุมัติหรือการปฏิบัติกิจการที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกเทศมนตรีจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมายใดถ้ากฎหมายนั้นมิได้บัญญัติในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น คณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้นายกเทศมนตรี เทศมนตรี ปลัด เทศบาล หรือรองปลัดเทศบาลทำการแทนคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีแล้วแต่กรณีก็ได้ และในกรณี ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะมอบอำนาจให้พนักงานเทศบาลตั้งแต่ตำแหน่งหัวหน้า แผนกขึ้นไปทำการแทนก็ได้ นอกจากนี้ยังให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นเป็นการสมควร ให้นายกเทศมนตรี เทศมนตรี ปลัดเทศบาลรองปลัดเทศบาลหรือหัวหน้าแขวงในเขตเทศบาลนั้นมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดเทศบัญญัติได้ก็ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในการเปรียบเทียบคดีดังกล่าวให้นำเทศบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญามาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อได้เปรียบเทียบคดีใดแล้ว ให้รีบส่งบันทึกการเปรียบเทียบพร้อมด้วยสำนวนไปยังพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแห่งเขตท้องที่ซึ่งเทศบาลนั้นตั้งอยู่ เพื่อดำเนินการต่อไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยมิชักช้า

ให้นายกเทศมนตรี และเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านบรรดาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องที่ หรือกฎหมายอื่นเท่าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควร และได้กำหนดขึ้นไว้โดยกฎกระทรวง

ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ถือว่านายกเทศมนตรี เทศมนตรี และพนักงานเทศบาลมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามความหมายแห่งกฎหมายลักษณะอาญา

¹⁰ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2523

เทศมนตรีทั้งคณะต้องออกจากตำแหน่งเมื่อ

(1) สมาชิกภาพแห่งสภาเทศบาลชุดที่คณะเทศมนตรีเข้ารับหน้าที่สิ้นสุดลง ทั้งนี้ให้คณะเทศมนตรีที่ออกนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินกิจการในหน้าที่ของคณะเทศมนตรีต่อไปจนกว่า คณะเทศมนตรีที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

(2) สภาเทศบาลไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณ และผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับสภาเทศบาลที่ไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณนั้น หรือสภาเทศบาลไม่รับหลักการ แห่งร่างเทศบัญญัติ งบประมาณด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมด

(3) ความเป็นเทศมนตรีของนายกเทศมนตรีสิ้นสุดลง หรือเทศมนตรีต้องออกทั้งคณะหรือ

(4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้เทศมนตรีทั้งคณะออกจากตำแหน่ง

ในกรณี (2), (3) หรือ (4) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้ที่เห็นสมควรเท่าจำนวนของคณะเทศมนตรีที่ต้องออกให้เป็นคณะเทศมนตรีชั่วคราว เพื่อดำเนินกิจการของเทศบาลไปจนกว่าจะได้แต่งตั้ง คณะเทศมนตรีขึ้นใหม่ การแต่งตั้งคณะเทศมนตรีขึ้นใหม่จะต้องดำเนินการภายใน 90 วันนับแต่วันที่คณะ เทศมนตรีต้องออกจากตำแหน่ง (แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 3 แห่ง) พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2519)

นอกจากสี่กรณีข้างต้นแล้ว ความเป็นเทศมนตรีจะสิ้นสุดลงเฉพาะตัวเมื่อ

(1) สมาชิกภาพแห่งสภาเทศบาลสิ้นสุดลงเมื่อถึงคราวออกตามวาระ หรือยุบสภาเทศบาล ตาม ราชอาณาจักรธรรมนูญ หรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้สอบสวนแล้วสั่งให้ออกโดยเห็นว่าไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลนั้น สภาเทศบาลวินิจฉัยให้ออกโดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่เทศบาล มติในข้อนี้ต้องมีคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่ง ให้มี ผลตั้งแต่วันที่สภาเทศบาลลงมติหรือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้ออกโดยเห็นว่า มีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหรือเสื่อมเสียแก่เทศบาลหรือราชการ ฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือไม่มาประชุมสภาเทศบาล 3 ครั้งติด ๆ กันโดย ไม่มีเหตุผล

อันสมควร ¹¹

(2) ลาออก โดยยื่นใบลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้สอบสวนแล้วสั่งให้ออก โดยเห็นว่าเป็นผู้มี ส่วนได้เสีย กับเทศบาลหรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาล ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยทางอ้อม หรือ

(4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้ออก กรณีเมื่อได้รับคำร้อง (ตามมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496) ว่าคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีผู้ใดปฏิบัติภารกิจฝืนต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชนละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติภารกิจไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาลหรือแก่ ราชการโดยได้รับ คำร้องจากนายอำเภอในกรณีแห่งเทศบาลตำบลหรือผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณี แห่งเทศบาลเมืองหรือ เทศบาลนคร และกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าคณะเทศมนตรีหรือ เทศมนตรีผู้ใดปฏิบัติภารกิจฝืนต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชนละเลยไม่ปฏิบัติ ตามหรือปฏิบัติภารกิจไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย แก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ ให้ เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง มหาดไทยพร้อมด้วยหลักฐาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาด ไทยจะสั่งการให้คณะเทศมนตรีหรือ เทศมนตรีผู้ใดออกจากตำแหน่งก็ได้ (มาตรา 73) ¹²

คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีผู้ใดซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้สั่งให้ออกจาก ตำแหน่งไม่มีสิทธิ์ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นนายกเทศมนตรี หรือเทศมนตรีอีกตลอดวาระของเทศบาลนั้น

เมื่อคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีถูกกล่าวหาว่าปฏิบัติภารกิจฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือ สวัสดิภาพของประชาชนละเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติภารกิจไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่หรือมีความ

¹¹ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 6 แห่งพระราช บัญญัติ เทศบาล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2499 มาตรา 19

¹² พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติ เทศบาล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2499, มาตรา 46

ประพจน์ใน ทางจะนำมาเชื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาลหรือแก่ราชการ เมื่อ ผู้ว่าราชการจังหวัดได้สอบสวน แล้วเห็นว่า จะให้คงอยู่ในตำแหน่งในระหว่างการสอบสวนจะเป็น การเสียหายแก่เทศบาล ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจที่จะสั่งพักคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีได้ไม่ เกิน 30 วัน แล้วให้รับรายงานการสั่งพักไปยังรัฐ มন্ত্রীว่าการกระทรวงมหาดไทยภายในกำหนด 7 วันนับแต่วันสั่งพัก เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้สอบสวนเสร็จแล้วให้รับรายงานผลแห่งการสอบสวน ไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร ถ้าหากการสอบสวน ไม่เสร็จสิ้นภายใน 30 วัน ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องขออนุมัติขยายกำหนดเวลาสั่งพักไปยังรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจสั่งยืดเวลาออกไปอีกไม่เกิน 60 วัน เมื่อ พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวนี้แล้ว ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมิได้สั่งการ อย่างใด ก็ให้คณะ เทศมนตรีหรือเทศมนตรีที่ถูกสั่งพักกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ตามเดิม

คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีที่ถูกผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งพักอุทธรณ์คำสั่งไปยังรัฐมนตรีว่า การกระทรวงมหาดไทยได้ โดยยื่นอุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในกำหนด 15 วัน นับแต่วัน ที่ได้รับคำสั่งและ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยภายในกำหนด 7 วันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์นั้น

ในกรณีสั่งพักคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรี ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้ซึ่งเห็นสมควรมี จำนวน เท่ากับผู้ที่ถูกสั่งพัก ให้เป็นนายกเทศมนตรี หรือเทศมนตรี เพื่อดำเนินกิจการของเทศบาล เป็นการชั่วคราวไปก่อน

อำนาจหน้าที่ของคณะเทศมนตรีมีดังนี้

1. ควบคุมกำกับรับผิดชอบในการบริหารงานของเทศบาลตามกฎหมาย โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า
2. มีอำนาจเปรียบเทียบปรับคดีละเมิดเทศบัญญัติ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ไม่มอบอำนาจให้เทศบาลทั้งหมด) จะมอบอำนาจเฉพาะเห็นเป็นการสมควร¹³ ดังกล่าวแล้วข้างต้น

¹³ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2523

1.3 เทศบัญญัติ

(1) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2523

(2) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เทศบาลตราเทศบัญญัติ หรือให้มีอำนาจตราเทศบัญญัติในเทศบัญญัตินั้น จะกำหนดโทษปรับผู้ละเมิดเทศบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดเกินกว่า 1,000 บาท

เทศพาณิชย์ของเทศบาล ให้ตราเป็นเทศบัญญัติ กิจกรรมใดที่เทศบาลมีรายได้ หรือ ผลพลอยได้อันเกิดจากการกระทำตามอำนาจหน้าที่ จะไม่ตราเป็นเทศบัญญัติก็ได้ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อ 3 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 336 พ.ศ. 2515

ภายในกำหนด 15 วัน นับแต่วันที่สภาเทศบาลได้ร่างเทศบัญญัติขึ้นเสร็จแล้ว ในกรณีเทศบาลตำบล ให้ประธานสภาร่างเทศบัญญัติไปยังนายอำเภอ เพื่อส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีแห่งเทศบาลเมืองและเทศบาลนครให้ประธานสภาเทศบาลส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาร่างเทศบัญญัตินั้น ถ้าเห็นชอบด้วยก็ลงชื่ออนุมัติภายในกำหนด 30 วันนับแต่วันที่ได้รับจากประธานสภาเทศบาล ถ้าไม่เห็นชอบด้วยก็ให้ส่งร่างเทศบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาเทศบาลเพื่อพิจารณาใหม่ ภายในกำหนดเวลา 30 วัน

ในกรณี ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งร่างเทศบัญญัติคืนสภาเทศบาล ถ้าสภาเทศบาลยืนยันตามร่างเดิม ก็ให้ส่งร่างเทศบัญญัตินั้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อส่งไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ภายในกำหนดเวลา 30 วันนับแต่วันที่ได้รับจากประธานสภาเทศบาล ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบด้วยร่างเทศบัญญัตินั้น ก็ให้ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดลงชื่ออนุมัติ ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่เห็นชอบด้วยก็ให้ร่างเทศบัญญัตินั้นเป็นอันระงับไป

ในกรณีที่สภาเทศบาลไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณในกรณีแห่งเทศบาลตำบล ให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัตินั้นไปยังนายอำเภอ เพื่อส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดยเร็ว ในกรณีแห่งเทศบาลเมือง และเทศบาลนครให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัตินั้น ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับสภาเทศบาลที่ไม่รับ

หลักการแห่งร่างเทศบัญญัตินั้น ให้ร่างเทศบัญญัตินั้นตกไป ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วย กับสภาเทศบาลที่ไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัตินั้น ให้ส่งคืนสภาเทศบาลพิจารณาใหม่ในกรณีที่ สภาเทศบาลอื่นยื่นตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาล ทั้งหมด ให้ร่างเทศบัญญัตินั้นตกไป แต่ถ้าสภาเทศบาลอื่นยื่นตามเดิมด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมด ให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัตินั้นไปยัง ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อลงชื่ออนุมัติ (แก้ไขเพิ่มเติมโดย มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2519)

เทศบัญญัตินั้นให้ใช้บังคับได้ เมื่อประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลแล้ว 7 วัน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินถ้ามีความระบุไว้ในเทศบัญญัตินั้นว่าให้ใช้บังคับทันที ก็ให้ใช้บังคับในวันที่ได้ ประกาศนั้น

ในกรณีฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาเทศบาลให้ทันทั่วทั้งมิได้ คณะเทศมนตรีอาจออก เทศบัญญัติชั่วคราวได้เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด และเมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่ สำนักงานเทศบาลแล้ว ก็ให้ใช้บังคับได้และในการประชุมสภาเทศบาลคราวต่อไป ให้นำเทศบัญญัติ ชั่วคราวนั้นเสนอต่อสภาเทศบาลเพื่ออนุมัติ ถ้าสภาเทศบาลอนุมัติแล้วเทศบัญญัติต่อไป ถ้าเทศบาล ไม่อนุมัติเทศบัญญัติชั่วคราวนั้นก็เป็นอันตกไปแต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึงกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้ เทศบัญญัติชั่วคราวนั้น ค่าอนุมัติและไม่อนุมัติของสภาเทศบาลที่กล่าวนี้ให้ทำเป็นเทศบัญญัติ

1.4 การคลังและทรัพย์สินของเทศบาล

งบประมาณประจำปีของเทศบาลต้องตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติ ถ้าเทศบัญญัติงบประมาณ ออกไม่ทันปีใหม่ ให้ใช้เทศบัญญัติงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลาง และถ้าปีใดจำนวนเงินซึ่งได้อนุญาต ไว้ตามงบประมาณปรากฏว่าไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปีก็ดี หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้ง ราชรับหรือราชจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปีก็ดี ให้ตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม

รายได้ของเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) ภาษีอากรตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (2) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาตและค่าปรับ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (3) รายได้จากทรัพย์สินของเทศบาล

- (4) รายได้จากการสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์
- (5) พันธบัตร หรือเงินกู้ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (6) เงินกู้จากกระทรวงทบวงกรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ
- (7) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (8) เงินและทรัพย์สินอื่นอย่างอื่นที่มีมูลค่าให้
- (9) รายได้อื่นใด ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

การกู้เงินตาม (6) เทศบาลจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากสภาเทศบาลและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว

รายจ่ายของเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) เงินเดือน
- (2) ค่าจ้าง
- (3) เงินค่าตอบแทน
- (4) ค่าใช้สอย
- (5) ค่าวัสดุ
- (6) ค่าครุภัณฑ์
- (7) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ
- (8) เงินอุดหนุน (ถ้าเพื่อการลงทุนต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาเทศบาลและ

ผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติแล้ว)

(9) รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพันหรือตามที่มีกฎหมาย หรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ ถ้าเป็นการชำระหนี้เงินกู้เมื่อถึงกำหนดชำระเทศบาลจะต้องชำระเงินกู้คืนจากทรัพย์สินของเทศบาลไม่ว่าจะตั้งงบประมาณรายจ่ายประเภทนี้ไว้หรือไม่

การจ่ายค่าป่วยการให้แก่สมาชิกเทศมนตรี และเทศมนตรีให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบพนักงานเทศบาล

การจ่ายเงินค่าป่วยการแก่ประธานสภา รองประธานสภา สมาชิกสภาเทศบาล และการจ่ายเงินค่าเบี้ยประชุมให้แก่กรรมการที่สภาเทศบาลแต่งตั้งขึ้นให้เป็นไปตามข้อบังคับ ซึ่ง

กระทรวงมหาดไทยกำหนดตามฐานะของเทศบาล

กระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ตราระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการคลังรวมตลอดถึงวิธีการงบประมาณ การรักษาทรัพย์สิน การจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สิน การจัดหาวัสดุและการจ้างเหมาขึ้นไว้ ทั้งการตรวจสอบการคลัง การบัญชี หรือการเงินอื่น ๆ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจัดให้มีการตรวจสอบปีละครั้ง

1.5 การควบคุมเทศบาล

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเทศบาลในจังหวัดนั้นให้ปฏิบัติตามตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ชี้แจงแนะนำตักเตือนเทศบาลและตรวจสอบกิจการเว็กรายงานและเอกสารหรือสถิติใด ๆ จากเทศบาลมาตรวจ ตลอดจนเรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวนก็ได้

กรณีเทศบาลตำบล นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่กับผู้ว่าราชการจังหวัดควบคุมดูแลเทศบาลตำบลในอำเภอนั้น ให้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย ในการนี้ให้มีอำนาจหน้าที่ชี้แจงแนะนำตักเตือนเทศบาลตำบลและตรวจสอบกิจการ เว็กรายงานและเอกสารหรือสถิติใด ๆ จากเทศบาลมาตรวจ ตลอดจนเรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวนก็ได้

เมื่อนายอำเภอในกรณีแห่งเทศบาลตำบลในอำเภอนั้น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีแห่งเทศบาลเมืองหรือเทศบาลนคร เห็นว่า คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรี ผู้ใดปฏิบัติการของเทศบาลไปในทางที่อาจเป็นการเสียหายแก่เทศบาลหรือเสียหายแก่ราชการ และนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีได้ชี้แจงแนะนำตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตาม นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีมีอำนาจที่จะสั่งเพิกถอนหรือสั่งให้ระงับการปฏิบัติของคณะเทศมนตรี หรือเทศมนตรีไว้ก่อนได้ แล้วให้รับรายงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบภายในกำหนด 15 วัน เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งการตามที่เห็นสมควร

นอกจากนี้กฎหมายยังให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา 73 คือ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่ คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีผู้ใดปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมี

ความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการให้
เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพร้อมด้วยหลักฐาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทยจะสั่งให้คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีผู้ใดออกจากตำแหน่งก็ได้

อำนาจของเทศบาลในการควบคุมฝ่ายบริหารคณะเทศมนตรี มีอยู่ 2 ประการตาม
มาตรา 34 และมาตรา 62 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล 2496 แก้ไขถึง พ.ศ. 2523
(ได้อธิบายไว้ข้างแล้วในบทที่ 3 เกี่ยวกับโครงสร้างของเทศบาลไทย) คือ

1) สมาชิกสภาเทศบาลไม่ต่ำกว่า 1 ใน 3 มีสิทธิยื่นคำร้องต่อนายอำเภอในกรณีแห่ง
เทศบาลตำบล หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีเทศบาลเมืองหรือเทศบาลนคร เรียกประชุมสภา
เทศบาลและคณะเทศมนตรีโดยกล่าวหาว่า คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีผู้ใดปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อ
ความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชนละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือไม่ปฏิบัติการไม่ชอบด้วย
อำนาจหน้าที่หรือมีความประพฤติอื่นจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาล หรือ
แก่ราชการ เมื่อนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นเป็นการสมควรเรียกประชุมสภาและคณะ
เทศมนตรีก็ให้เรียกประชุมเพื่อให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับคำร้องนั้นว่าสมควรจะส่งไปยังกระทรวง
มหาดไทยหรือไม่ เมื่อที่ประชุมมีมติอย่างใดให้นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีปฏิบัติ
ไปตามมตินั้น¹⁴ มาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 นี้ไม่ได้ให้อำนาจเด็ด
ขาด แก่สมาชิกสภาเทศบาลที่จะลงมติไม่ไว้วางใจ อันเป็นผลให้ฝ่ายบริหารต้องพ้นจากตำแหน่งไป
หากแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาชี้ขาดอีกครั้งหนึ่ง เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะ
ปรากฏว่า แทนที่สมาชิกสภาจะใช้อำนาจของตนในทางที่ถูกต้อง เพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วน
รวม การณ์กลับปรากฏว่าสมาชิกสภาเทศบาลพยายามรวมหัวกันเพื่อกำจัดคณะเทศมนตรีเก่า เพื่อ
ตนเองและพวกพ้องจะได้เป็นคณะเทศมนตรีชุดใหม่ แสวงหาประโยชน์เพื่อตนเอง ซึ่งทำให้เกิด
ความปั่นป่วน อลเวง แก่การบริหารงานของเทศบาลเสมอมา¹⁵

¹⁴ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขถึง พ.ศ. 2523 มาตรา 34

¹⁵ ประหยัด หงษ์ทองคำ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, ปัญหาและแนวทางปรับปรุงประสิทธิ

2) การที่สภาเทศบาลไม่รับหลักการแห่งเทศบัญญัติงบประมาณประจำปีซึ่งเสนอโดยคณะเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาลจะส่งร่างเทศบัญญัตินั้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาอีกครั้ง ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับสภาเทศบาลที่ไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัตินั้นให้ร่างเทศบัญญัตินั้นตกไป ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วยกับสภาเทศบาลที่ไม่รับหลักการแห่งเทศบัญญัตินั้นก็ให้ส่งคืนสภาเทศบาลพิจารณาใหม่¹⁶ ลักษณะ ดังกล่าวนี้เป็นอำนาจของสภาเทศบาลซึ่งใช้อำนาจอย่างสูงสุดในการบริหารงาน และควบคุมคณะเทศมนตรีเพื่อความรอบคอบและถูกต้องตามหลักการเพราะงบประมาณที่ใช้ในการบริหารและให้บริการแก่ประชาชนนั้นต้องใช้จ่ายจากภาษีอากรของประชาชนดังนั้นประชาชนโดยตัวแทนจึงมีสิทธิควบคุมการทำงาน และการใช้จ่ายเงินตลอดจน การหาเงินมาใช้จ่ายของฝ่ายบริหาร แต่ในความเป็นจริงบางครั้ง อาจจะทำให้การบริหารงานของคณะเทศมนตรีมีปัญหาและล่าช้าอาจจะเกิดผลเสียหายขึ้นได้ ซึ่งถือว่าเป็นจุดอ่อนของระบบคณะเทศมนตรีที่ใช้ในปัจจุบัน เพราะร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปีย่อมจะบรรจุแผนงานทั้งหมดที่จะดำเนินการตลอดปีไว้ การที่ต้องให้ฝ่ายบริหารเสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปี ต่อสภาเทศบาลก็เพราะสภาเทศบาลเป็นตัวแทนของประชาชนทั้งหมดในเขตเทศบาลรับหลักการในร่างเทศบัญญัติฉบับนั้นก็หมายความว่าประชาชนทั้งหมดในเขตเทศบาลเห็นด้วยกับแผนงานของคณะเทศมนตรี อันเป็นการแสดงว่าตรงกับความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลนั้น ๆ หากสภาเทศบาลไม่รับหลักการในเทศบัญญัตินั้น ก็แสดงว่าแผนงานที่เสนอนั้นไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน เป็นผลให้คณะเทศมนตรีจะต้องพ้นจากตำแหน่งไปกรณีผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับมติของสภาเทศบาล (หรือสภามีมติยืนยันด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของสมาชิกทั้งสภา) เพราะไม่ได้เสียงสนับสนุนจากสภาเทศบาล

โดยสรุปคือ อำนาจทั้ง 2 ประการมีจุดอ่อน ทำให้ระบบคณะเทศมนตรีกับสภาที่ใช้อยู่ขาดประสิทธิภาพและทำให้การบริหารเทศบาลมีปัญหาล่าช้า โดยเฉพาะถ้าฝ่ายสภาเทศบาลกับคณะเทศมนตรีต่างพรรคต่างกลุ่มกัน หรือเกิดความขัดแย้งไม่ไว้วางใจกัน

¹⁶ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขถึง พ.ศ. 2523 มาตรา 62 ทวิ

อำนาจในการยุบสภาเทศบาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจที่จะยุบสภาเทศบาล เพื่อให้ราษฎรเลือกตั้งหรือแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลใหม่ ในคำสั่งยุบสภาเทศบาลนั้น ต้องกำหนดให้เลือกตั้งและแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลใหม่ภายใน 90 วัน

ในเมื่อเห็นจำเป็นที่จะให้เทศบาลใดอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงมหาดไทย โดยตรงก็ให้ทำได้โดยตรงเป็นพระราชกฤษฎีกาโดยให้บรรดาอำนาจและหน้าที่ของนายกเทศมนตรีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดอันเกี่ยวกับเทศบาลนั้น ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย¹⁷

1.6 คณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาล

ให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลคณะหนึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน อธิบดีกรมมหาดไทย อธิบดีกรมโยธาเทศบาล อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมสามัญศึกษา อธิบดีกรมวิสามัญศึกษา อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมอนามัย ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ ผู้อำนวยการส่วนการปกครองท้องถิ่น กรมมหาดไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งอีกไม่เกิน 5 คน (อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี) โดยให้ผู้อำนวยการส่วนการปกครองท้องถิ่น กรมมหาดไทยเป็นเลขานุการคณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาล

คณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลมีหน้าที่ให้คำปรึกษา และเสนอข้อแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับกิจการเทศบาลโดยทั่วไป

2. สำระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.¹⁸

ให้ยกเลิก

- (1) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496
- (2) พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2498

¹⁷ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขถึงพ.ศ. 2523 มาตรา 75

¹⁸ ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. รายละเอียดทั้งหมดปรากฏในภาคผนวกท้ายเล่มมวศึกษานพนชน

- (3) พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2499
- (4) พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2505
- (5) พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2510
- (6) พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2511
- (7) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 336 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515
- (8) พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2517
- (9) พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2519
- (10) พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2523

บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

2.1 หลักเกณฑ์ในการจัดตั้ง

ยกเลิกเทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล โดยให้เทศบาลทั้ง 3 ระดับที่มีอยู่ ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้เทศบาลนคร เทศบาลเมือง หรือเทศบาลตำบลดำเนินการแก้ไขนามหรือชื่อโดยตัดคำว่า นคร เมือง หรือตำบล ออก
บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง ที่มีคำสั่ง ที่มีคำสั่ง
มีคำว่า

- (1) เทศบาลนคร เทศบาลเมืองหรือเทศบาลตำบลให้ใช้คำว่าเทศบาลแทน
- (2) พนักงานเทศบาล ให้ใช้คำว่า ข้าราชการเทศบาลแทน

ให้สภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีของเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล และคณะเทศมนตรีของเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เว้นแต่รัฐมนตรีจะได้มีคำสั่งยุบสภาเทศบาลแล้ว ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 30, มาตรา 31) เมื่อคณะเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามอายุของสภาเทศบาลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการตาม

มาตรา 71 ของพระราชบัญญัตินี้ คือ ให้มีคณะกรรมการขึ้นใหม่ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการเดิมพ้นจากตำแหน่ง

2.1.1 ท้องถิ่นใดเป็นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป โดยราษฎรเหล่านั้นอยู่หนาแน่นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 1,500 คนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตรและมีรายได้เพียงพอแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรจัดตั้งท้องถิ่นนั้นเป็นเทศบาล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการขอความเห็นชอบจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกในท้องถิ่นนั้น

2.1.2 หรือในท้องถิ่นใดมีลักษณะดังกล่าวข้างต้นและผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกของท้องถิ่นนั้น จำนวนไม่น้อยกว่า 300 คนยื่นคำร้องต่อผู้ว่าราชการจังหวัดขอให้ตั้งท้องถิ่นนั้นเป็นเทศบาลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ ถ้ากระทรวงมหาดไทยเห็นด้วยกับคำร้องดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการขอความเห็นชอบจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกในท้องถิ่นนั้น ถ้ากระทรวงมหาดไทยไม่เห็นด้วยให้แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบถึงเหตุผลที่ไม่สมควรจัดตั้งท้องถิ่นนั้นเป็นเทศบาลและให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชี้แจงเหตุผลของกระทรวงมหาดไทยให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ

การขอความเห็นชอบจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้ง 2 กรณี ให้กระทำโดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกในท้องถิ่นนั้นออกเสียงลงคะแนนตามวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดว่าสมควรจะมีการจัดตั้งท้องถิ่นเป็นเทศบาลหรือไม่ ถ้าคะแนนเสียงให้จัดตั้งเป็นเทศบาลมีจำนวนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกทั้งหมด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ เพื่อดำเนินการจัดตั้งท้องถิ่นเป็นเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้

2.1.3 การเปลี่ยนสภาพท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นสุขาภิบาลให้เป็นเทศบาลก็ดำเนินการตามข้อ 2.1.1 ทั้งการขอความเห็นชอบจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามที่ได้อ้างแล้วคือสุขาภิบาลนั้นต้องมีราษฎรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป โดยความหนาแน่นเฉลี่ย 1,500 คนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตรและมีรายได้เพียงพอแก่การบริหารการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการขอความเห็นชอบจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตสุขาภิบาลนั้น ถ้าคะแนนเสียงให้จัดตั้งเป็นเทศบาลมีจำนวนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกทั้งหมด

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ เพื่อดำเนินการจัดตั้งท้องถิ่นเป็นเทศบาล ตามพระราชบัญญัติต่อไป (รายละเอียดการดำเนินการคงเป็นหน้าที่ของสภาภิบาลและอำเภอที่ สภาภิบาลนั้นอยู่เป็นผู้เสนอเรื่องราวผ่านความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด รายงานให้ กระทรวงมหาดไทยทราบดำเนินการต่อไป)

2.1.4 เทศบาลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็น ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ทั้งจะบริหารเป็นระบบใดให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

2.1.5 ด้านการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาล

เมื่อกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรเปลี่ยนแปลงเขตของเทศบาลไม่ว่าจะเป็นการขยาย หรือลดพื้นที่ของเทศบาล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการขอความเห็นชอบจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สมาชิกในพื้นที่ที่จะขยายหรือลดนั้น

ในกรณีที่สภาเทศบาลมีมติให้เปลี่ยนแปลงเขตของเทศบาล ไม่ว่าจะเป็นการขยายหรือ ลดพื้นที่ของเทศบาล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ ถ้ากระทรวง มหาดไทยเห็นด้วยกับมติของสภาเทศบาลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการขอความเห็นชอบจากผู้มี สิทธิเลือกตั้งสมาชิกในพื้นที่ที่จะขยายหรือลดนั้น ถ้ากระทรวงมหาดไทยไม่เห็นด้วยให้แจ้งให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบถึงเหตุผลที่ไม่สมควรเปลี่ยนแปลงเขตของเทศบาล และให้ผู้ว่าราชการ จังหวัดชี้แจงเหตุผลของกระทรวงมหาดไทยให้สภาเทศบาลทราบ (ความเห็นชอบต้องได้คะแนน เสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิทั้งหมด)

2.1.6 การขอยุบเลิกเทศบาล

เมื่อท้องถิ่นของเทศบาลใดมีสภาพเปลี่ยนแปลงไปไม่เข้าเกณฑ์ตามหลักเกณฑ์การจัดตั้ง เทศบาลที่กล่าวแล้วข้างต้นและกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรให้ยุบเลิกเทศบาลนั้น ให้ผู้ว่าราชการ จังหวัดดำเนินการขอความเห็นชอบจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกในเขตของเทศบาลนั้น

ในกรณีที่สภาเทศบาลมีมติให้ยุบเลิกเทศบาลเนื่องจากท้องถิ่นของเทศบาลนั้นมีสภาพเปลี่ยนแปลงไปไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นในการจัดตั้งเทศบาลให้ผู้ว่าราชการจังหวัด รายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ ถ้ากระทรวงมหาดไทยเห็นด้วย กับมติของสภาเทศบาลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการขอความเห็นชอบจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิก

ในเขตของเทศบาลนั้นถ้ากระทรวงมหาดไทยไม่เห็นด้วยให้แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งแจ้งเหตุผลของกระทรวงมหาดไทยให้สภาเทศบาลทราบ(การขอความเห็นชอบจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งว่าจะยุบเลิกเทศบาลหรือไม่ให้ใช้หลักการขอความเห็นชอบข้างต้น)

2.1.7 การจัดตั้งครั้งแรก

เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลขึ้น แรกเริ่มให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้มีความสามารถและวิริยะฐานะตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวงมหาดไทย เป็นสมาชิกแห่งสภาเทศบาลที่ได้จัดตั้งในฐานะเป็นผู้เริ่มการภายใน 30 วัน นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับและให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ว่าด้วยสภาเทศบาลกับคณะเทศมนตรีมาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อครบกำหนด 1 ปี นับแต่วันที่สภาเทศบาลได้มีการประชุมครั้งแรกให้สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้ง ตามมาตรา 30 และมาตรา 31¹⁰

เมื่อได้มีพระกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลโดยเปลี่ยนสภาพสุขาภิบาลเป็นเทศบาลให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกภายใน 120 วัน นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับ และก่อนประกาศให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้ที่เหมาะสมเป็นนายกเทศมนตรีคนหนึ่งและเทศมนตรีอีก 2 คน ประกอบเป็นคณะเทศมนตรีชั่วคราวเพื่อทำหน้าที่บริหารกิจการของเทศบาลไปพลางก่อน จนกว่า คณะเทศมนตรีที่ได้รับแต่งตั้งตามระบบในพระราชบัญญัตินี้เข้ารับหน้าที่(ตามมาตรา 21 และมาตรา 65)

มาตรา 21 การบริหารงานเทศบาลในระบบสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีประกอบด้วย

- (1) สภาเทศบาล (2) คณะเทศมนตรี

มาตรา 65 คณะเทศมนตรีของระบบการบริหารเทศบาลตามมาตรา 21 ประกอบด้วยนายกเทศมนตรีคนหนึ่งและเทศมนตรีอีกสองคน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกโดยความเห็นชอบของสภาเทศบาล

¹⁰ ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ที่นำมาพิจารณา มาตรา 16

2.1.8 เทศบาลที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หรือเทศบาลที่จัดตั้งขึ้นครั้งแรก และเทศบาลที่เปลี่ยนสภาพท้องถิ่นที่มีฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลให้มีการบริหารงานโดยระบบคณะเทศมนตรี (มาตรา 24)

2.1.9 ทุก ๆ 4 ปี เทศบาลสามารถเปลี่ยนระบบบริหารได้

ต่อมาเทศบาลที่ได้จัดตั้งมาครบสี่ปีแล้ว ไม่ว่าจะจัดตั้งขึ้นก่อนหรือหลังวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ อาจเปลี่ยนระบบการบริหารไปเป็นระบบใดระบบหนึ่งตามมาตรา 20 ได้และเทศบาลที่ได้มีการเปลี่ยนระบบการบริหารตามที่กล่าวข้างต้น จะเปลี่ยนระบบการบริหารได้อีกเมื่อระยะเวลาได้ล่วงพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี นับแต่วันเปลี่ยนระบบการบริหาร (มาตรา 25)

การเปลี่ยนระบบการบริหารดังกล่าวจากระบบหนึ่งไปเป็นอีกระบบหนึ่งเปลี่ยน 3 ประการคือ

1. เมื่อรู้วาระราชการจังหวัดพิจารณาเห็นว่า

(1) ราษฎรในเขตเทศบาลใดมีความประสงค์จะให้ผู้บริหารกิจการเทศบาลคำนึงถึงความต้องการของราษฎร และสนองความต้องการของราษฎรและรับผิดชอบการบริหารกิจการเทศบาลโดยตรงต่อราษฎร และ

(2) สภาพของท้องถิ่น กิจการ หรือทรัพย์สินของเทศบาล มีความพร้อมและเหมาะสมที่จะ เปลี่ยนจากระบบการบริหารเดิมไปสู่ระบบการบริหารใหม่

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอระบบการบริหารเทศบาลที่เห็นว่าเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นต่อรัฐมนตรี ถ้ารัฐมนตรีเห็นชอบด้วยก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการขอความเห็นชอบจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกในเขตเทศบาลนั้น

2. เมื่อสภาเทศบาลมีความเห็นตามข้อ 1 (1), (2) และได้มีมติด้วยเสียงข้างมากให้เปลี่ยนระบบการบริหารเทศบาลเป็นอีกระบบหนึ่ง ให้นายกเทศมนตรีรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบถึงมติของสภาเทศบาล ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดและรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยกับมติของสภาเทศบาลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการขอความเห็นชอบ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกในเขตเทศบาลนั้น

ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีไม่เห็นด้วยกับการเปลี่ยนระบบการบริหารเทศบาล ตามมติของสภาเทศบาล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้สภาเทศบาลทราบถึงเหตุผลที่ไม่สมควร เปลี่ยนภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายกเทศมนตรี ถ้าสภาเทศบาลยืนยันในมติเดิม ด้วยคะแนนเสียงเกินกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้ รัฐมนตรีทราบและดำเนินการขอความเห็นชอบจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกในเขตเทศบาลนั้น

การเปลี่ยนระบบการบริหารเทศบาล ให้กระทำได้ครั้งเดียวในอายุของสภาเทศบาลนั้น

3. การขอความเห็นจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกตามข้อ 1, 2 ให้กระทำโดยวิธีการให้ผู้ มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกออกเสียงลงคะแนนว่าสมควรจะเปลี่ยนระบบการบริหารเทศบาลไปเป็นระบบ การบริหารที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือสภาเทศบาลเสนอหรือไม่ ถ้าคะแนนเสียงให้เปลี่ยนระบบ การบริหารเทศบาลมีจำนวนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกทั้งหมด ให้ถือว่า ราษฎรในเขตเทศบาลนั้นเห็นชอบด้วยกับการเปลี่ยนระบบการบริหาร และให้ผู้ว่าราชการจังหวัด รายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบเพื่อประกาศการเปลี่ยนระบบการบริหารของเทศบาลนั้นใน ราชกิจจานุเบกษา

ประกาศของกระทรวงมหาดไทย ในการเปลี่ยนระบบบริหารเทศบาลให้ระบุวันสิ้นสุดอายุ ของสภาเทศบาลและวันพ้นจากตำแหน่งของคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรี ในระบบนายก เทศมนตรีหรือผู้อำนวยการเทศบาลไว้ด้วย รวมทั้งกำหนดระยะเวลาการเลือกตั้งสมาชิกหรือนายก เทศมนตรีในระบบนายกเทศมนตรีแล้วแต่กรณี

ในระหว่างดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกในระบบคณะเทศมนตรี หรือระบบผู้อำนวยการ เทศบาลหรือสมาชิกและนายกเทศมนตรีในระบบนายกเทศมนตรี ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้ ที่เห็นสมควรจำนวนไม่เกิน 3 คน ทำหน้าที่บริหารกิจการของเทศบาลตามระบบที่เปลี่ยนใหม่ไป พลาวก่อนจนกว่าคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีในระบบนายกเทศมนตรี หรือผู้อำนวยการ เทศบาลซึ่งได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งเข้ารับหน้าที่

2.1.9 ตำบล หมู่บ้าน และตำแหน่ง นักปกครองท้องถิ่นเป็นอันยกเลิก

เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลใช้บังคับในท้องถิ่นใด การตั้งหมู่บ้าน หมู่บ้านชั่วคราว ตำบล และการแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และ สารวัตรกำนัน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่นในท้องถิ่นนั้น จะกระทำมิได้

เมื่อพ้นกำหนด 180 วัน นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนันพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ในเขตเทศบาลนั้นหรือเมื่อตำแหน่งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านว่างลงในระหว่าง 180 วัน ให้คณะเทศมนตรีมอบหมายอำนาจหน้าที่ ซึ่งกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่นและกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรี

2.2 การบริหารเทศบาลและโครงสร้างของเทศบาล

การบริหารเทศบาล มี 3 ระบบ (ตามมาตรา 20 คือ)

- (1) ระบบสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี เรียกโดยย่อว่าระบบคณะเทศมนตรี
- (2) ระบบสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี เรียกโดยย่อว่าระบบนายกเทศมนตรี
- (3) ระบบสภาเทศบาลและผู้อำนวยการเทศบาล เรียกโดยย่อว่า ระบบ ผู้อำนวยการ

เทศบาล

การบริหารงานในระบบคณะเทศมนตรี ประกอบด้วย

- (1) สภาเทศบาล
- (2) คณะเทศมนตรี

การบริหารงานในระบบนายกเทศมนตรี ประกอบด้วย

- (1) สภาเทศบาล
- (2) นายกเทศมนตรี

การบริหารงานในระบบผู้อำนวยการเทศบาล ประกอบด้วย

- (1) สภาเทศบาล
- (2) ผู้อำนวยการเทศบาล

โครงสร้างของเทศบาล ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สภาเทศบาล

ก. สภาเทศบาล แยกพิจารณา ดังนี้

(1) จำนวนสมาชิกเทศบาล ปรากฏตามมาตรา 30, มาตรา 31 คือ

สภาเทศบาลของระบบการบริหารเทศบาลทั้ง 3 ระบบ ประกอบด้วย สมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลมีจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้กล่าวคือ ให้คำนวณตามเกณฑ์จำนวนราษฎรของแต่ละเทศบาลตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เทศบาลใดมีราษฎรไม่เกิน 50,000 คน (ห้าหมื่นคน) ให้มีสมาชิกได้ 13 คน

เทศบาลใดมีราษฎรเกิน 50,000 คน (เกินห้าหมื่นคนขึ้นไป) ก็ให้มีสมาชิกในเทศบาลนั้นเพิ่มขึ้นอีก 1 คน ต่อราษฎรทุก 4,000 คน (สี่พันคน) เศษของสี่พันถ้าถึงสองพันหรือกว่านั้นให้นับเป็นสี่พันคน แต่ทั้งนี้จำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละเทศบาลจะต้องไม่เกิน 25 คน (ยี่สิบห้าคน) หมายความว่า ทุกเทศบาลจะมีสมาชิกระหว่าง 13 - 25 คน ถ้าเทศบาลใดมีราษฎร ตั้งแต่ 7,000 - 50,000 คน มีสมาชิกสภาเทศบาลได้ 13 คน และทุก ๆ 4,000 คนที่เกิน 50,000 คน มีสมาชิกสภาเทศบาลเพิ่มได้ 1 คน เศษที่เหลือจาก 4,000 คน ถ้าถึง 2,000 คน ก็ให้นับเป็น 4,000 คน หมายถึงจะมีสมาชิกสภาเทศบาลเพิ่มได้อีก 1 คน

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล โดยปกติให้ถือเขตเทศบาลเป็นเขตเลือกตั้งเขตหนึ่ง แต่ถ้ากระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรให้แบ่งเขตเทศบาลใด เป็นเขตเลือกตั้งมากกว่าหนึ่งเขตให้แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศแบ่งเขตเทศบาลออกเป็นเขตเลือกตั้งเพิ่มขึ้นอีกได้ ส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการในการแบ่งเขตเทศบาลออกเป็นเขตเลือกตั้งมากกว่าหนึ่งเขต ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

(2) คุณสมบัติของสมาชิกสภาเทศบาล ผู้มีสิทธิรับเลือกตั้งเป็นสภาเทศบาลต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่ผู้มีสัญชาติไทยและมีบิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติเพิ่มดังต่อไปนี้โดยอย่างหนึ่ง คือ

1.1 สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับการศึกษาภาคบังคับตามกฎหมายที่ใช้อยู่ขณะที่ผู้นั้นพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ หรือ

1.2 รับหรือเคยรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร หรือ

1.3 เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกเมืองพัทยา กรรมการสุขาภิบาล กรรมการสภาตำบล กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านหรือ

1.4 ตนเองหรือคู่สมรส เสียหรือเคยเสียภาษีรายได้บุคคลธรรมดาหรือภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือภาษีบำรุงท้องที่ตามกฎหมาย หรือ

1.5 มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันไม่น้อยกว่า 10 ปี

นอกจากจะมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งในข้อ 1.1-1.5 แล้ว ผู้มีสัญชาติไทย และมีบิดาเป็นคนต่างด้าวจะเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก จะต้องมีความประพฤติดีอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย

ประการที่ 1 เป็นผู้ได้เข้าเรียนตามกำหนดเวลาและสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ หรือได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศตามกำหนดเวลามาโดยตลอด จนมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า หรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือตามแผนการศึกษาของชาติ

ประการที่ 2 ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงในประเทศ ตามหลักสูตรจนเป็นผู้สอบไล่ได้ ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง และ

3. มีชื่ออยู่ในทะเบียนในเขตเทศบาลที่สมัครเป็นเวลาติดต่อกันจนถึงวันสมัครไม่น้อยกว่า 180 วัน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเทศบาลที่สมัครไม่ถึง 180 วัน แต่ได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้แก่เทศบาลนั้นในปีที่สมัครหรือปีก่อนที่สมัคร 1 ปี

ผู้มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ เป็นผู้ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกคือ

1. ดิฉษาเสพศคใให้โทษ
2. เป็นบุคคลล้มละลาช ซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
3. เป็นผู้มึลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ
 - วิกลจรตหรือจตพึนเพือนไม่สมประกอบ
 - หุหนวกและเป็นใบ้ ซึ่งไม่สามารถอ่านและเขียนหนังสือได้
 - ภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
 - อยู่ระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา
 - คาบอดทั้งสองข้าง
 - เป็นโรคเรื้อน หรือวัณโรคระยะอันตราย
4. ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายนั้น
5. เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุกตั้งแต่ 2 ปี ขึ้นไป และได้พ้นโทษมายังไม่ถึง 5 ปี ในวันเลือกตั้งเว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
6. เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเทศบาลอื่น สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเมืองพัทยา กรรมการสภาภิบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบล
7. เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเทศบาลอื่น สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเมืองพัทยา กรรมการสภาภิบาล กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน
8. เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
9. เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของทางราชการไม่ว่าจะเป็นราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของราชการส่วนท้องถิ่น หรือบริษัทซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นถือหุ้น

10. เป็นบุคคลซึ่งทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจไล่ออก ปลดออก ให้ออก หรือเลิกจ้างเพราะทุจริตต่อหน้าที่นับแต่วันที่ถูกไล่ออก ปลดออก ให้ออก หรือเลิกจ้าง แล้วแต่กรณี ถึงวันสมัครรับเลือกตั้งยังไม่ครบสี่ปี

11. เป็นผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีถึงวันสมัครรับเลือกตั้งยังไม่ครบสี่ปี

12. เป็นผู้ซึ่งสมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง เนื่องจากสภาเทศบาลวินิจฉัยให้ออก เพราะเห็นว่า ได้กระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง มติของสภาเทศบาลในข้อนี้ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่สภาเทศบาลลงมติถึงวันสมัครรับเลือกตั้งยังไม่ครบสี่ปี

13. เป็นผู้ถูกสั่งให้ขาดจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเมืองพัทยา หรือพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรี เทศมนตรี หรือผู้อำนวยการเทศบาลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร กฎหมายว่าด้วยเทศบาล กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี นับแต่วันที่ขาดจากสมาชิกภาพหรือพ้นจากตำแหน่งจนถึงวันสมัครรับเลือกตั้งยังไม่ครบสี่ปี

3. อายุของสมาชิกภาพและสภาเทศบาล

อายุของสภาเทศบาลมีกำหนดคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้งสมาชิก เมื่ออายุของสภาเทศบาลสิ้นสุดลง ให้จัดการเลือกตั้งสมาชิกขึ้นใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายใน 60 วัน นับแต่วันที่อายุของสภาเทศบาลสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดวันเดียวกันทั่วประเทศ

สมาชิกภาพของสมาชิกเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้งและอยู่ในตำแหน่งตามอายุของสภาเทศบาล เมื่อตำแหน่งสมาชิกว่างลงเพราะเหตุอื่น นอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาเทศบาลหรือมีการยุบสภาเทศบาล ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทนภายใน 90 วัน เว้นแต่อายุของสภาเทศบาลจะเหลือไม่ถึง 180 วัน สมาชิกผู้เข้ามาแทนนั้นให้อยู่ในตำแหน่งใดเพียงเท่าอายุของสภาเทศบาลที่เหลืออยู่

(4) สมาชิกต้องปฏิบัติตามก่อนเข้ารับหน้าที่และไม่ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการอื่นใดในขณะเดียวกัน

สมาชิกย่อมเป็นผู้แทนของราษฎรในเขตเทศบาลนั้น ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกต้องปฏิบัติตามในที่ประชุมแห่งสภาเทศบาล ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

"ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิบัติ) ขอปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่น ทั้งจะรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร"

สมาชิกต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของราชการส่วนท้องถิ่น หรือบริษัท ซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นถือหุ้น และต้องไม่แสวงหาประโยชน์หรือร่วมกับผู้อื่นแสวงหาประโยชน์จากกิจการของเทศบาล หรือจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะเทศมนตรี นายกเทศมนตรี เทศมนตรีหรือผู้อำนวยการเทศบาล

(5) การสิ้นสุดแห่งสมาชิกภาพ

สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังนี้

(ก) ถึงคราวออกตามอายุของสภาเทศบาลหรือมีการยุบสภาเทศบาล

(ข) ตาย

(ค) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและให้มีผลนับแต่วันถัด

จากยื่นหนังสือลาออก

(ง) ขาดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลดังกล่าวแล้วข้างต้น 3 ประการ หรือ เป็นผู้ที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก ดังกล่าวข้างต้นอย่างใดอย่างหนึ่ง จำนวน 13 ประการ

(จ) ฝ่าฝืนต้องห้ามในการดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในราชการส่วนกลางส่วนภูมิภาค หรือส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของราชการส่วนท้องถิ่น หรือบริษัทที่ราชการส่วนท้องถิ่นถือหุ้น ทั้งการแสวงหาประโยชน์ไม่ว่าโดยส่วน

ตัวหรือร่วมกับผู้อื่นจากกิจการเทศบาล จากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะเทศมนตรี หรือผู้อำนวยการเทศบาล

(ฉ) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุกเว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(ช) ขาดการประชุมเกินกว่าสามครั้งติดต่อกันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาเทศบาล

(ซ) สภาเทศบาลวินิจฉัยให้ออกเพราะเห็นว่า ได้กระทำการอื่นเป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง มติของสภาเทศบาลในข้อนี้ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่สภาเทศบาลลงมติ กรณีให้กระทำเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดร้องขอหรือเมื่อสมาชิกไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเข้าชื่อเสนอให้สภาเทศบาลพิจารณา

(ฅ) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงหลังจากสอบสวนแล้วปรากฏข้อเท็จจริงตามข้อกล่าวหา คือข้อ ง. ข้อ จ. และข้อ ช (ขาดประชุม 3 ครั้งติดต่อกัน)

สมาชิกที่ถูกผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลง มีสิทธิยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดที่เทศบาลตั้งอยู่ เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน 12 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง รวมทั้งพักการปฏิบัติหน้าที่นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลง

ในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาให้เป็นไปตามคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดให้สมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา และให้ดำเนินการเลือกตั้งแทนตำแหน่งว่างภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา

ในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดที่สั่งให้สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง ให้ถือว่าสมาชิกผู้นั้นมิได้เคยถูกสั่งให้สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง

ข. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้งและ

(3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันจนถึงวันเลือกตั้งไม่น้อย

กว่า 90 วัน

ผู้มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นผู้ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

สมาชิก คือ

- (1) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (2) หูหนวกและเป็นใบ้ ซึ่งไม่สามารถอ่านและเขียนหนังสือได้
- (3) ภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (4) ต้องคุมขังอยู่ โดยหมายของศาลหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
- (5) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา
- (6) ตาบอดทั้งสองข้าง
- (7) เป็นโรคเรื้อนหรือวัณโรคระยะอันตราย

ค. ประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภา

ให้สภาเทศบาลมีประธานสภาหนึ่งคนและรองประธานสภาหนึ่งคน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกตามมติของสภาเทศบาล โดยให้ดำรงตำแหน่งตามวาระคราวละหนึ่งปี โดยมีหน้าที่ดำเนินกิจการของเทศบาลให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล เช่น เรียกประชุมสภาเทศบาลตามสมัยประชุมสามัญ และเป็นผู้เปิดและปิดการประชุม

รองประธานสภาเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการแทนประธานสภาเทศบาลตามที่ประธานสภาเทศบาลมอบหมาย หรือเมื่อประธานสภาเทศบาลพ้นจากตำแหน่ง หรือไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้

ถ้าประธานและรองประธานสภาไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สมาชิกเลือกสมาชิกคนหนึ่ง ทำหน้าที่ประธานเฉพาะการประชุมคราวนั้น

ประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลพ้นจากตำแหน่งดังนี้

- (1) ถึงคราวออกตามวาระ
- (2) สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง

(3) ลาออกจากตำแหน่ง โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด และให้มีผลนับแต่วันยื่นหนังสือลาออก

(4) สำหรับเทศบาลในระบบคณะเทศมนตรี เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นนายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรี

(5) สำหรับเทศบาลในระบบผู้อำนวยการเทศบาลเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดให้พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อตำแหน่งประธานสภาเทศบาล และหรือ รองประธานสภาเทศบาลว่างลง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกประชุมสภาเทศบาล เพื่อเลือกประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลใหม่ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

ง. การประชุมสภาเทศบาล

ภายใน 15 วัน นับแต่วันเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมสภาเทศบาลครั้งแรก ทั้งเป็นผู้เปิดประชุมของสมัยประชุมครั้งแรกด้วยและให้สภาเทศบาลเลือกสมาชิกเป็นประธานสภาเทศบาล คนหนึ่งและรองประธานสภาเทศบาลคนหนึ่งในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมไม่น้อยกว่าสองสมัยและไม่เกินสี่สมัย (สมัยละไม่เกินสามสิบวัน)

เมื่อมีการจำเป็นเพื่อประโยชน์ของเทศบาล ประธานสภาเทศบาลหรือสมาชิกมีจำนวนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือนายกเทศมนตรี อาจทำคำร้องยื่นคำร้องต่อผู้ว่าราชการจังหวัดขอให้เรียกประชุมสภาเทศบาลเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร ก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกประชุมสมัยวิสามัญ และเป็นผู้เปิดและปิดการประชุม แต่ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นสมควรจะไม่เรียกประชุมก็ได้ โดยมีสมัยประชุมวิสามัญไม่เกินสามสิบวัน ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบอาจจะขยายเวลาได้ องค์ประชุมนั้นต้องมีสมาชิกประชุมไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เว้นแต่จะบัญญัติไว้ในข้อบัญญัติไว้ในข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล ถ้าเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

การประชุมของสภาเทศบาลย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล แต่ถ้าหากสมาชิกมีจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือ คณะเทศมนตรี หรือนายกเทศมนตรีในระบบนายกเทศมนตรี ร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

ข้อที่สังเกตในกฎหมายใหม่นี้คือ ห้ามมิให้สภาเทศบาลประชุมปรึกษาหารือในเรื่องนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือ เรื่องที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือเรื่องการเมืองแห่งรัฐ

จ. อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาล

สภาเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาร่างเทศบัญญัติ หรือร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

(2) ควบคุมการบริหารกิจการหรือการปฏิบัติงานของคณะเทศมนตรี นายกเทศมนตรีในระบบคณะเทศมนตรี เทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ผู้อำนวยการเทศบาลหรือรองผู้อำนวยการเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และมติของคณะเทศมนตรี เช่น

สมาชิกตั้งกระทู้ถามนายกเทศมนตรี ในระบบคณะเทศมนตรีหรือระบบนายกเทศมนตรีเทศมนตรี หรือรองนายกเทศมนตรี ในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่ผู้ถูกถามย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อเห็นว่าเรื่องนั้น ๆ ยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับการรักษาความลับหรือประโยชน์ของเทศบาล

สภาเทศบาล มีอำนาจเลือกสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญของสภาเทศบาล และมีอำนาจเลือกบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญของสภาเทศบาล เพื่อกระทำการ หรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเทศบาล แล้วรายงานต่อสภาเทศบาล การตั้งคณะกรรมการดังกล่าวให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และให้คณะกรรมการของสภาเทศบาลมีอำนาจเรียกบุคคลใด ๆ มาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำ หรือในเรื่องที่กำลังพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาอยู่นั้นได้

ระยะเวลาของคณะกรรมการของสภาเทศบาล คณะกรรมการสามัญของสภาเทศบาลให้มีวาระการปฏิบัติหน้าที่คราวละ 1 ปี คณะกรรมการวิสามัญของสภาเทศบาลให้สิ้นสภาพไป หลังจากที่ได้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และเสนอรายงานต่อสภาเทศบาลเรียบร้อยแล้ว การประชุมคณะ

กรรมการนั้นต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุมและให้ใช้ข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลโดยอนุโลม

ในระบบคณะเทศมนตรี สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด อาจทำคำร้องกล่าวหาคณะเทศมนตรีนายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรีคนใดว่าบกพร่องหน้าที่หรือหย่อนความสามารถ หรือได้กระทำอันเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง หรือปฏิบัติการ หรือละเลยการอันต้องปฏิบัติในลักษณะที่เห็นได้ว่าจะเป็นเหตุให้เสียหายอย่างร้ายแรงแก่เทศบาล หรือแก่ราชการโดยส่วนรวม หรือแก่การรักษาความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน โดยยื่นคำร้องต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อขอเปิดอภิปรายเกี่ยวกับข้อกล่าวหา นั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกประชุมลับของสมาชิก เมื่อการอภิปรายสิ้นสุดลงให้สมาชิกลงมติโดยวิธีลงคะแนนลับว่าสมควรให้คณะเทศมนตรีนายกเทศมนตรี หรือเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งหรือไม่ มติที่ให้พ้นจากตำแหน่งต้องมีคะแนนเสียงเกินกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด แล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้คณะเทศมนตรี นายกเทศมนตรีในระบบคณะเทศมนตรี หรือเทศมนตรี พ้นจากตำแหน่งนับตั้งแต่วันที่ที่ประชุมสมาชิกมีมติ เป็นต้นไป

เมื่อมีการประกาศระดมพลไทย ขอบสภาเทศบาลต้องกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ภายใน 90 วัน นับแต่วันขอบสภาเทศบาล

ส่วนที่ 2 คณะเทศมนตรีของระบบสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี

1. ในการบริหารเทศบาลในระบบสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี (ระบบคณะเทศมนตรี) ประกอบด้วย (1) นายกเทศมนตรีหนึ่งคน

(2) เทศมนตรีอีก สองคน

ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกโดยความเห็นชอบจากสภาเทศบาล ในวันที่สภาเทศบาลเลือกประธานสภาเทศบาลหรือในวันประชุมอื่นก็ได้ ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่มีการเปิดประชุมสภาเทศบาลครั้งแรก

2. คณะเทศมนตรี เป็นผู้แทนของเทศบาลและรับผิดชอบการบริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมาย โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า และให้นายกเทศมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการเทศบาลและลูกจ้างของเทศบาล

3. คณะเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

3.1 กำหนดนโยบายการบริหารกิจการของเทศบาล

3.2 บริหารกิจการของเทศบาลตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อสภาเทศบาล

3.3 ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับกิจการของเทศบาลหรือการปฏิบัติหน้าที่ของคณะเทศมนตรี

3.4 เสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายและเทศบัญญัติอื่นต่อสภาเทศบาล

3.5 วางระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการเทศบาลและลูกจ้างของเทศบาล เพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปโดยเรียบร้อย

3.6 ปฏิบัติงานใด ๆ ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายเพื่อให้เกิดผลดีแก่ท้องถิ่น

ในบรรดาอำนาจหน้าที่ดังกล่าว ในด้านการปฏิบัติหน้าที่ของคณะเทศมนตรี อาจมอบหมายให้นายกเทศมนตรี เป็นผู้แทนของเทศบาลก็ได้ โดยทำเป็นประกาศของเทศบาลและปิดประกาศไว้ในที่ที่เปิดเผย ณ สำนักงานเทศบาล

4. คณะเทศมนตรีที่จะเข้าบริหารกิจการของเทศบาลต้องแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาล

5. นายกเทศมนตรีและเทศมนตรีต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือกระทำการใด ๆ ที่ห้ามไว้สำหรับสมาชิกสภาเทศบาล กล่าวคือ ตำแหน่งหรือการปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของราชการส่วนท้องถิ่น หรือบริษัทซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นถือหุ้น และต้องไม่แสวงหาประโยชน์หรือร่วมกับผู้อื่นแสวงหาประโยชน์จากกิจการของเทศบาล หรือจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะเทศมนตรี นายกเทศมนตรี เทศมนตรี หรือผู้อำนวยการเทศบาล เว้นแต่ตำแหน่งที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นโดยตำแหน่ง และต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกับเทศบาลหรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาลไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

6. การพ้นจากตำแหน่ง คณะเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) อายุของสภาเทศบาลสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาเทศบาล

(2) ร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีตกไป

(3) เมื่อมีประกาศกระทรวงมหาดไทยให้เปลี่ยนระบบการบริหารเทศบาล โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกออกเสียงลงคะแนนมีจำนวนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกทั้งหมด เห็นชอบด้วยกับการเปลี่ยนระบบการบริหารและผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานกระทรวงมหาดไทย

(4) นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งเป็นการเฉพาะตัว

(5) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากสมาชิกสภาเทศบาลลงมติโดยวิธีลงคะแนนลับว่าสมควรให้คณะเทศมนตรี นายกเทศมนตรี หรือเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งจากการประชุมพิจารณาเมื่อมีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมดร้องขอ

การพ้นจากตำแหน่งตามข้อ (1) (2) (4) หรือ (5) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้ที่จะเห็นสมควรประกอบเป็นคณะเทศมนตรี เพื่อดำเนินกิจการของเทศบาลไปพลางก่อน จนกว่าจะได้แต่งตั้งคณะเทศมนตรีขึ้นใหม่ก็ได้ (อาจไม่แต่งตั้งก็ได้) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และประธานสภาเทศบาลร่วมกันดำเนินการให้มีคณะเทศมนตรีขึ้นใหม่ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่คณะเทศมนตรีเดิมพ้นตำแหน่ง

ในกรณีที่คณะเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามข้อ (3) คือการเปลี่ยนระบบการบริหารเทศบาลซึ่งในระหว่างดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกในระบบคณะเทศมนตรีหรือระบบผู้อำนวยการเทศบาล หรือสมาชิกและนายกเทศมนตรีในระบบนายกเทศมนตรี ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้ที่จะเห็นสมควรจำนวนไม่เกิน 3 คน ทำหน้าที่บริหารกิจการของเทศบาลตามระบบที่เปลี่ยนใหม่ไปพลางก่อน จนกว่าคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีในระบบนายกเทศมนตรีหรือผู้อำนวยการเทศบาลซึ่งได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งเข้ารับหน้าที่ (ตามมาตรา 29 วรรค 3)

การพ้นตำแหน่งเฉพาะตัวเหตุใดเหตุหนึ่งเป็นตามการสิ้นสุดแห่งสมาชิกภาพ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมติของสมาชิก

ส่วนที่ 3 นายกเทศมนตรีของระบบสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี (ระบบนายกเทศมนตรี)

1. เทศบาลที่มีการบริหารงานในระบบนายกเทศมนตรีจะมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งมาจากการเลือกตั้งของราษฎรโดยวิธีการลงคะแนนโดยตรงและลับ

2. การเลือกตั้งนายกเทศมนตรี จะกระทำเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้ง โดยให้ประกาศดังกล่าวต้องระบุวันเลือกตั้ง และระยะเวลารับสมัครเลือกตั้ง (ผู้ว่าราชการจังหวัดกระทำประกาศภายหลังจากกระทรวงมหาดไทยประกาศเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารของเทศบาลนั้นในราชกิจจานุเบกษาแล้ว) โดยนักกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลมาใช้บังคับแก่การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยอนุโลม และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปิดประกาศผลของการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานเทศบาล

3. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับคุณสมบัติของประชาชนที่มีสิทธิเลือกสมาชิกสภาเทศบาลดังกล่าวแล้ว (เช่น อายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป สัญชาติไทย มีชื่อที่อยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเทศบาลไม่น้อยกว่า 90 วัน ติดต่อกันเป็นต้น)

4. ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้มีคุณสมบัติของสมาชิกสภาเทศบาล และต้องไม่เป็นผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีถึงวันสมัครรับเลือกตั้งยังไม่ครบ 4 ปี และนอกจากนั้นต้องไม่เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งอยู่ในวันสมัครรับเลือกตั้ง

5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง นายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้ง และมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

เมื่อนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามวาระให้จัดการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีขึ้นใหม่ภายใน 60 วัน นับแต่วันสิ้นสุดวาระ แต่ถ้าตำแหน่งนายกเทศมนตรีว่างลงโดยเหตุอื่น ให้ทำการเลือกตั้งขึ้นใหม่ภายใน 90 วัน และให้ผู้ได้รับการเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งโดยเริ่มนับวาระใหม่

6. อำนาจของนายกเทศมนตรีระบบนี้

นายกเทศมนตรีมีอำนาจดังนี้

6.1 กำหนดนโยบายบริหารกิจการของเทศบาล

6.2 บริหารกิจการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย

6.3 ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับกิจการของเทศบาลหรือการปฏิบัติหน้าที่ของนายกเทศมนตรี

6.4 เสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายและเทศบัญญัติอื่นต่อสภาเทศบาล

6.5 วางระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการเทศบาลและลูกจ้างของเทศบาลเพื่อให้
งานของเทศบาลเป็นไปโดยเรียบร้อย

6.6 แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีและสั่งให้รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

6.7 ปฏิบัติงานใด ๆ ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายเพื่อให้เกิดผลดีแก่ท้องถิ่น

7. นายกเทศมนตรีต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือกระทำการใด ๆ ที่ห้ามไว้สำหรับสมาชิก
สภาเทศบาลดังกล่าวแล้ว เว้นแต่ตำแหน่งที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นโดยตำแหน่ง และต้องไม่เป็น
คู่สัญญากับเทศบาลหรือผู้มีส่วนได้เสียในสัญญากับเทศบาล หรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำ
ให้แก่เทศบาลไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

8. กรณีขัดแย้งกับสภาเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดยุบสภาได้

กฎหมายนี้ให้อำนาจแก่นายกเทศมนตรีมีอำนาจเสนอให้ยุบสภาเทศบาลได้ ในกรณีที่การ
ดำเนินงานของสภาเทศบาลกับนายกเทศมนตรีขัดแย้งกัน จนอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เทศบาล
หรือแก่ราชการโดยส่วนรวม นายกเทศมนตรีอาจยื่นข้อเสนอร่วมด้วยเหตุผลต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
ให้ยุบสภาเทศบาลได้

ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นด้วยกับข้อเสนอยุบสภาเทศบาลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอ
รัฐมนตรีพิจารณาสั่งยุบสภาเทศบาลเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกใหม่ได้ ถ้ารัฐมนตรีไม่สั่งยุบสภา
เทศบาลภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับข้อเสนอยุบสภาเทศบาลจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ถือ
ว่ารัฐมนตรีไม่เห็นชอบด้วยกับข้อเสนอยุบสภา และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้นายกเทศมนตรี
ทราบ

ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอยุบสภาเทศบาล ให้แจ้งให้นายกเทศมนตรี
ทราบ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแก้ไขการขัดแย้งในการดำเนินงานของสภาเทศบาล กับ
นายกเทศมนตรี

ในกรณีที่นายกเทศมนตรีจะเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดให้ยุบสภาเทศบาลในเหตุกรณี
เดียวกันอีก ให้กระทำได้เมื่อพ้นกำหนด 180 วัน นับแต่วันที่ได้อื่นข้อเสนอรั้งแรกให้ผู้ว่าราชการ
จังหวัดแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นด้วย

9. การพ้นตำแหน่งของนายกเทศมนตรี นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังนี้

9.1 ถึงคราวออกตามวาระ

9.2 ตาย

9.3 ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและให้มีผลนับแต่วันถัดจากวันที่ยื่นหนังสือลาออก

9.4 ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามในตำแหน่งนายกเทศมนตรี

9.5 เป็นสมาชิกอยู่ในวันสมัครรับเลือกตั้ง

9.6 ฝ่าฝืนการันต้งห้าม (การดำรงตำแหน่งอื่นหรือกระทำการใด ๆ) ที่ระบุไว้สำหรับตำแหน่งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล

9.7 ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด หรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

9.8 มีการยุบสภา

9.9 เมื่อมีประกาศกระทรวงมหาดไทยให้เปลี่ยนระบบการบริหารเทศบาล

9.10 ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

ถ้ากรณี 9.4, 9.5, 9.6 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการสอบสวน ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่าการดำรงตำแหน่งของนายกเทศมนตรีดังกล่าวสิ้นสุดลงตามข้อกล่าวหา ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งให้นายกเทศมนตรีผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งและนายกเทศมนตรีกรณีดังกล่าวนี้มีสิทธิยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดที่เทศบาลนั้นตั้งอยู่ เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ถ้าไม่ยื่นฟ้องต่อศาลก็จะพ้นจากตำแหน่งในวันถัดจากวันสุดท้ายที่อาจยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดได้ (ภายใน 16 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง)

9.11 ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามคำพิพากษา

กรณีออกจากตำแหน่งตามวาระ 4 ปี ให้นายกเทศมนตรีนั้นคงอยู่ในตำแหน่งไปจนกว่านายกเทศมนตรี ซึ่งได้รับเลือกตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรณีพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นใดนอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระให้ผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งผู้ที่เห็นสมควรเป็นผู้รักษาการในตำแหน่งนายกเทศมนตรี เพื่อดำเนินการของเทศบาลไป พลาวก่อน จนกว่านายกเทศมนตรีที่ได้รับเลือกตั้งคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่โดยมีอำนาจหน้าที่เช่น เดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีในระหว่างรักษาการในตำแหน่งนั้น

นายกเทศมนตรีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น นายกเทศมนตรีหรือสมาชิกไม่ว่าในเทศบาลใด ๆ เป็นเวลา 4 ปี นับแต่วันถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

10. อำนาจในการแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี

นายกเทศมนตรีแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 2 คนเพื่อช่วยนายกเทศมนตรีใน การบริหารกิจการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย โดยทำเป็นคำสั่งแต่งตั้ง หรือให้ รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

รองนายกเทศมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม เช่นเดียวกับคุณสมบัติและ ลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาเทศบาล ทั้งต้องไม่เป็นผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรี โดยนายกเทศมนตรีสั่งให้พ้นจากตำแหน่งไม่ว่าจะเป็นการให้พ้นจากตำแหน่งโดยมีความผิดหรือไม่ก็ ตามจนถึงวันแต่งตั้งยังไม่ครบ 4 ปี และต้องไม่เป็นผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งโดยมีความผิดหรือไม่ก็ ตามจนถึงวันแต่งตั้งยังไม่ครบ 4 ปี และต้องไม่เป็นผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งโดยมีความผิดหรือไม่ก็ ตาม

การพ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังนี้

(1) ตาย

(2) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายกเทศมนตรี และให้มีผลนับแต่วันถัดจากวันที่ยื่น หนังสือลาออก

(3) นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

(4) ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามสำหรับสมาชิกสภาเทศบาล

(5) เป็นสมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในวันที่ได้รับแต่งตั้ง

(6) ผ่าฝืนการอันต้องห้ามที่ระบุไว้ในตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลและตำแหน่งนายก

เทศมนตรี

(7) นายกเทศมนตรีสั่งให้พ้นจากตำแหน่งไม่ว่าจะเป็นการให้พ้นจากตำแหน่งโดยมีความ ผิดหรือไม่ก็ตาม

(8) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

11. การเข้าประชุมสภาเทศบาล

นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี และหรือผู้ที่นายกเทศมนตรีมอบหมายมีสิทธิเข้าประชุมสภาเทศบาล และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

12. การรับผิดชอบบริหารกิจการเทศบาล

นายกเทศมนตรีเป็นผู้แทนของเทศบาล และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการเทศบาล และลูกจ้างของเทศบาล และรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลและบรรดาอำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรีในระบบคณะเทศมนตรีตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการเทศบาลให้ถือว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรีตามระบบนี้ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่อ้างถึงคณะเทศมนตรี หรือนายกเทศมนตรีในระบบเทศมนตรีให้ถือว่าอ้างถึงนายกเทศมนตรีตามส่วนนี้ หรือที่อ้างถึงเทศมนตรีให้ถือว่าอ้างถึงรองนายกเทศมนตรีตามส่วนนี้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ 4 ผู้อำนวยการเทศบาลของระบบสภาเทศบาลและผู้อำนวยการเทศบาล

(ระบบผู้อำนวยการเทศบาล)

1. ในระบบผู้อำนวยการเทศบาล ประกอบด้วย สภาเทศบาลกับผู้อำนวยการเทศบาล และให้ประธานสภาเทศบาลทำหน้าที่เป็นประธานสภาเทศบาลในงานพิธีที่เทศบาลจัดขึ้น ตลอดจนเป็นผู้แทนของเทศบาลในงานหรือพิธีการต่าง ๆ ด้วย รองประธานสภาเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการแทนประธานสภาเทศบาลตามที่ประธานสภาเทศบาลมอบหมาย หรือเมื่อประธานสภาเทศบาลพ้นจากตำแหน่ง หรือไม่อยู่ หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ (หมายความว่า การดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาล และรองประธานสภาเทศบาล ทั้งอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับกับประธานสภาเทศบาล และรองประธานสภาเทศบาลตามระบบคณะเทศมนตรี)

2. ผู้อำนวยการเทศบาล และรองผู้อำนวยการเทศบาล ในระบบนี้ให้มีผู้อำนวยการเทศบาล คนหนึ่ง ทำหน้าที่บริหารกิจการของเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบายของสภาเทศบาล และ

จะให้มีรองผู้อำนวยการเทศบาลจำนวนไม่เกิน 2 คน ทำหน้าที่ช่วยผู้อำนวยการเทศบาลบริหารกิจการของเทศบาลตามที่ผู้อำนวยการเทศบาลมอบหมายก็ได้

ตำแหน่งผู้อำนวยการเทศบาลนั้น ให้ประธานสภาเทศบาลเสนอชื่อผู้ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม และมีได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลอย่างน้อย 2 คน แต่ไม่เกิน 3 คน เพื่อให้สภาเทศบาลพิจารณาและมีมติเลือกเป็นผู้อำนวยการเทศบาล

คุณสมบัติของผู้อำนวยการเทศบาล และรองผู้อำนวยการเทศบาล คือ

- (1) มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์
- (3) มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (4) สามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการเทศบาลและรองผู้อำนวยการเทศบาลได้เต็มเวลา
- (5) ต้องเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

ก. ถ้าเป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ต้องเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 6 ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือเทียบเท่าสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตามกฎหมายอื่นมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

ข. ถ้าเป็นพนักงานในองค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ต้องเคยดำรงตำแหน่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับ 6 ตามกฎหมายว่าด้วย ระเบียบข้าราชการพลเรือนมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

ค. ถ้าเป็นลูกจ้างของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ต้องเคยดำรงตำแหน่งระดับผู้บริหารมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี ของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่มีพนักงานและลูกจ้างไม่น้อยกว่า 100 คน หรือมีทุนชำระแล้วไม่น้อยกว่า สิบล้านบาท หรือมีเงินทุนหมุนเวียนไม่น้อยกว่าห้าสิบล้านบาท

ลักษณะต้องห้ามสำหรับตำแหน่งผู้อำนวยการเทศบาลและรองผู้อำนวยการเทศบาล เช่นเดียวกับผู้มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่ต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล (13 ประการ ดังที่กล่าวแล้ว เช่น ไม่เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเมืองพัทยา กรรมการสุขาภิบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ) พนักงานหรือลูกจ้างของทางราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น พนักงานหรือ

ลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น) เว้นแต่ตำแหน่งที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นโดยตำแหน่ง และต้องไม่เป็นคู่สัญญากับเทศบาลหรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาลไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

เมื่อสภาเทศบาลได้มีมติเลือกผู้อำนวยการเทศบาลแล้ว ให้ประธานสภาเทศบาลเสนอชื่อผู้ได้รับเลือกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการเทศบาล เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีคำสั่งแต่งตั้งแล้วให้ประธานสภาเทศบาลปิดประกาศการแต่งตั้งผู้อำนวยการเทศบาลไว้ในที่ที่เปิดเผย ณ สำนักงานเทศบาล ในการเลือกและแต่งตั้งผู้อำนวยการเทศบาลดังกล่าวหรือ เมื่อตำแหน่งผู้อำนวยการเทศบาลว่างลงให้ประธานสภาเทศบาลและสภาเทศบาลดำเนินการให้เสร็จภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งประธานสภาเทศบาลหรือนับแต่วันที่ตำแหน่งผู้อำนวยการเทศบาลว่างลง ถ้าประธานสภาเทศบาลและสภาเทศบาลไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้ประธานสภาเทศบาลต้องรายงานเหตุเข้าให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ เพื่อสั่งขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกิน 60 วัน แต่ถ้ายังไม่สามารถเลือกและแต่งตั้งผู้อำนวยการเทศบาลได้อีกในกำหนดเวลาที่ขยายให้ เป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เลือกและแต่งตั้งผู้อำนวยการเทศบาลจากรายชื่อที่ประธานสภาเทศบาลเสนอให้สภาเทศบาลเลือก

ผู้อำนวยการเทศบาลมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี และอาจได้รับเลือกและแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกันในเทศบาลเดียวกัน

ตำแหน่งรองผู้อำนวยการเทศบาลเป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการเทศบาลแต่งตั้ง จากบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามในตำแหน่งผู้อำนวยการเทศบาลดังกล่าวแล้ว จำนวนไม่เกิน 2 คน โดยแจ้งชื่อรองผู้อำนวยการเทศบาลให้ประธานสภาทราบ เพื่อปิดประกาศการแต่งตั้งรองผู้อำนวยการเทศบาลไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานเทศบาล

3. ค่าตอบแทนในตำแหน่งผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการเทศบาล

ให้ผู้อำนวยการเทศบาลและรองผู้อำนวยการเทศบาลได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทนและหรือเงินอื่น ๆ ตามที่สภาเทศบาลกำหนด ทั้งนี้ ต้องไม่เกินบัญชีอัตราเงินเดือน ค่าตอบแทน และอื่น ๆ ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด หมายความว่า เป็นอำนาจของสภาเทศบาลในกำหนดอัตรา

คำตอบแทนโดยต้องคำนึงถึงปริมาณ คุณภาพของงาน ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในการทำงานและคุณสมบัติอื่นๆ ของผู้อำนวยการเทศบาลและรองผู้อำนวยการเทศบาลด้วย

4. อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการเทศบาล

กฎหมายนี้ให้ผู้อำนวยการเทศบาลเป็นผู้แทนของเทศบาล และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการเทศบาลและลูกจ้างของเทศบาลและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาล และบรรดากำหนดอำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรีตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการเทศบาล ให้ถือว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการเทศบาลตามส่วนนี้

ผู้อำนวยการเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) เสนอแผนงานต่อสภาเทศบาลเพื่อขอความเห็นชอบ
- (2) บริหารกิจการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ตามนโยบายที่สภาเทศบาลกำหนดและแผนงานที่สภาเทศบาลให้ความเห็นชอบ
- (3) ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ เทศบัญญัติ และมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับกิจการของเทศบาลหรือการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการเทศบาล
- (4) เสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายและเทศบัญญัติอื่นต่อสภาเทศบาล
- (5) วางระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการเทศบาลและลูกจ้างของเทศบาลเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปโดยเรียบร้อย
- (6) ปฏิบัติงานใด ๆ ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือนโยบายที่สภาเทศบาลกำหนดและแผนงานที่สภาเทศบาลให้ความเห็นชอบเพื่อให้เกิดผลดีแก่ท้องถิ่น
- (7) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของเทศบาลต่อสภาเทศบาล

5. การควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาลต่อผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการเทศบาล ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจสมาชิกสภาเทศบาลไว้ว่าสมาชิกเทศบาลไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด อาจทำคำร้องกล่าวหาผู้อำนวยการเทศบาลหรือรองผู้อำนวยการเทศบาลคนใดว่าบกพร่องต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ หรือได้กระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง หรือปฏิบัติการหรือละเลยการอันต้องปฏิบัติในลักษณะที่เห็นได้ว่าจะเป็นเหตุให้เสียหายอย่างร้ายแรงแก่เทศบาลหรือแก่ราชการโดยส่วนรวม หรือแก่การรักษา

ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชนโดยยื่นคำร้องต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อขอเปิดอภิปรายเกี่ยวกับข้อกล่าวหา นั้น

ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดรับคำร้องแล้ว เห็นสมควรเรียกประชุมสมาชิกสภาเทศบาล ก็เรียกประชุมลับโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานและให้ใช้ข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลโดยอนุโลมและการประชุมครั้งนี้ต้องมีสมาชิกสภาเทศบาลมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุมการลงมติโดยวิธีลงคะแนนลับว่า สมควรจะให้ผู้อำนวยการเทศบาลหรือรองผู้อำนวยการเทศบาลพ้นจากตำแหน่งหรือไม่ มติให้พ้นจากตำแหน่งต้องมีคะแนนเสียงเกินกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่เข้าร่วมประชุม

เมื่อที่ประชุมสมาชิกได้มีมติให้ผู้อำนวยการเทศบาลหรือรองผู้อำนวยการเทศบาลพ้นจากตำแหน่งเข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ผู้อำนวยการเทศบาลหรือรองผู้อำนวยการเทศบาลพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ประชุมสมาชิกมีมติเป็นต้นไป

6. การพ้นจากตำแหน่งของผู้อำนวยการเทศบาล

ผู้อำนวยการเทศบาลจะพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) ตาย
- (2) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด และให้มีผลนับแต่วันถัดจากวันยื่นหนังสือลาออก
- (3) เมื่อมีประกาศกระทรวงมหาดไทยให้เปลี่ยนแปลงระบบการบริหารเทศบาล
- (4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือฝ่าฝืนการอันต้องห้าม สำหรับตำแหน่งผู้อำนวยการเทศบาล
- (5) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมติของสภา

7. การแต่งตั้งผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการเทศบาล

เมื่อตำแหน่งผู้อำนวยการเทศบาลว่างลง ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการแต่งตั้งผู้อำนวยการเทศบาลอาจล่าช้า ผู้ว่าราชการจังหวัดจะแต่งตั้งผู้ซึ่งเห็นสมควรเป็นผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการเทศบาลเพื่อดำเนินกิจการของเทศบาลเป็นการชั่วคราวได้ จนกว่าผู้อำนวยการเทศบาลที่ได้รับเลือกและแต่งตั้งจะเข้ารับหน้าที่ และมีให้นำลักษณะต้องห้ามประการหนึ่งมา

ใช้บังคับคือ เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของทางราชการไม่ว่าจะเป็นราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของราชการส่วนท้องถิ่น หรือบริษัทซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นถือหุ้น (มาตรา 37(9)) หมายความว่า บุคคลในหน่วยงานเหล่านี้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งเป็นผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการเทศบาลได้

8. การพ้นจากตำแหน่งของรองผู้อำนวยการเทศบาล

รองผู้อำนวยการเทศบาลซึ่งแต่งตั้งโดยผู้อำนวยการเทศบาล จะพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) ตาย

(2) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้อำนวยการเทศบาลและให้มีผลบังคับถัดจากวันยื่นหนังสือลาออก

(3) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม หรือฝ่าฝืนการอันต้องห้าม

(4) ผู้อำนวยการเทศบาล พ้นจากตำแหน่ง (ประการใดประการหนึ่งใน 2 ประการ ที่กล่าวแล้ว)

(5) ผู้อำนวยการเทศบาลสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการพ้นจากตำแหน่งโดยมีความผิดหรือไม่ก็ตาม

(6) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมติของสภา

9. การเข้าร่วมประชุมสภาเทศบาล

ผู้อำนวยการเทศบาล รองผู้อำนวยการเทศบาล หรือผู้ที่ผู้อำนวยการเทศบาลมอบหมายมีสิทธิเข้าประชุมสภาเทศบาลและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

10. ผู้อำนวยการเทศบาลและรองผู้อำนวยการเทศบาล ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง มีสิทธิได้รับเลือกและแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการเทศบาลใหม่ได้ ต้องพ้นระยะเวลา 4 ปี นับแต่วันที่ถูกลงสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

11. บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งใด ๆ หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่อ้างถึงคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรี ให้ถือว่าอ้างถึงผู้อำนวยการเทศบาลตามส่วนนี้ หรือที่อ้างถึงเทศมนตรีให้ถือว่าอ้างถึงรองผู้อำนวยการเทศบาลตามส่วนนี้

2.3 การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน

ในกรณีนายกเทศมนตรี ในระบบคณะเทศมนตรีหรือระบบนายกเทศมนตรีหรือผู้อำนวยการเทศบาลไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้เทศมนตรี หรือรองนายกเทศมนตรี หรือรองผู้อำนวยการเทศบาลแล้วแต่กรณีตามลำดับที่จัดไว้เป็นผู้รักษาราชการแทนถ้าไม่มีเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีหรือรองผู้อำนวยการเทศบาล หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดเทศบาลเป็นผู้รักษาราชการแทนถ้าไม่มีปลัดเทศบาล หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้รองปลัดเทศบาลเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองปลัดเทศบาล หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้หัวหน้าส่วนราชการของเทศบาลตามลำดับอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน

2.4 การจัดระเบียบของราชการเทศบาล

กฎหมายนี้กำหนดให้เทศบาลแบ่งส่วนราชการดังนี้

- (1) สำนักปลัดเทศบาล
- (2) กองหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น

การตั้ง การเปลี่ยนแปลง การยุบ การกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการตาม (1) (2) ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด และทำเป็นประกาศของเทศบาล

(3) แขวง ซึ่งกรณีนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเทศบาล กล่าวคือ ถ้าสภาเทศบาลใดเห็นสมควรแบ่งพื้นที่ ของเทศบาลออกเป็นแขวงเพื่อสะดวกแก่การติดต่อของราษฎรหรือการให้บริการแก่ราษฎรและได้มีมติด้วยเสียงข้างมากในเรื่องดังกล่าวแล้ว ให้นายกเทศมนตรีในระบบคณะเทศมนตรีหรือระบบนายกเทศมนตรี หรือผู้อำนวยการเทศบาลแล้วแต่กรณี รายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบถึงมติของสภาเทศบาล

ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นด้วยกับมติของสภาเทศบาลให้รายงานให้รัฐมนตรีทราบพร้อมด้วยความเห็น แต่ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นด้วยกับมติของสภาเทศบาลดังกล่าว ให้แจ้งให้สภาเทศบาลทราบถึงเหตุผลที่ยังไม่ควรแบ่งพื้นที่ของเทศบาลออกเป็นแขวง ถ้าสภาเทศบาลยืนยันในมติเดิมด้วยคะแนนเสียงเกินกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีทราบด้วยความเห็น

ถ้ารัฐมนตรีชอบด้วยกับมติของสภาเทศบาล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้สภาเทศบาลทราบ และดำเนินการให้มีการแบ่งพื้นที่ของเทศบาลนั้น ออกเป็นแขวงตามมติของสภาเทศบาล แต่ถ้ารัฐมนตรีไม่เห็นด้วยกับมติของสภาเทศบาลให้แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบถึงเหตุผลที่ยังไม่สมควรแบ่งพื้นที่เทศบาลออกเป็นแขวง และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งเหตุผลของรัฐมนตรีให้สภาเทศบาลและให้มติของสภาเทศบาลเป็นอันตกไป

การตั้ง การเปลี่ยนแปลง การยุบ การกำหนดอำนาจหน้าที่ของแขวงและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าแขวงให้ทำเป็นประกาศของเทศบาลและปิดประกาศไว้ในที่ที่เปิดเผย ณ สำนักงานเทศบาล และสำนักงานแขวง

สำนักปลัดเทศบาล ที่อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของเทศบาล และราชการที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ มีปลัดเทศบาลซึ่งเป็นข้าราชการเทศบาล เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการเทศบาล และลูกจ้างของเทศบาล รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักปลัดเทศบาล และจะให้มีรองปลัดเทศบาลซึ่งเป็นข้าราชการเทศบาลคนหนึ่ง หรือหลายคน เป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนปลัดเทศบาลก็ได้

นอกจากนั้นกฎหมายยังให้ปลัดเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและตามคำสั่งของคณะเทศมนตรี หรือนายกเทศมนตรีในระบบคณะเทศมนตรีหรือระบบนายกเทศมนตรี หรือผู้อำนวยการเทศบาล แล้วแต่กรณีและรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบายของเทศบาลกำกับเร่งรัดติดตามผลปฏิบัติราชการของกอง หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ของเทศบาลหรือแขวง รวมทั้งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการเทศบาลและลูกจ้างของเทศบาลรองจากคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีในระบบคณะเทศมนตรี หรือผู้อำนวยการเทศบาลแล้วแต่กรณี

กองหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น หรือแขวงมีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการหรือแขวงนั้น โดยมีข้าราชการเทศบาลคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

สำหรับข้าราชการเทศบาลกฎหมายกำหนดให้เทศบาลมีข้าราชการเทศบาลได้ ตามความจำเป็นของกิจการเทศบาล การจัดระเบียบข้าราชการเทศบาลการกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนข้าราชการเทศบาลให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และเทศบาลอาจจ้างเป็นลูกจ้างประจำหรือลูกจ้างชั่วคราวได้ตามความจำเป็นของกิจการเทศบาล การจัดระเบียบลูกจ้างของเทศบาลการกำหนดตำแหน่ง และค่าจ้างของเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

เทศบาลตามร่างกฎหมายใหม่นี้ อาจขอขมิ้วข้าราชการไปช่วยราชการเป็นการชั่วคราวได้ หมายความว่า ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการของเทศบาลที่จะต้องอาศัยข้าราชการพนักงาน หรือ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดมาปฏิบัติงานชั่วคราว คณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีในระบบนายกเทศมนตรีหรือผู้อำนวยการเทศบาลแล้วแต่กรณีอาจขอขมิ้วข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างผู้นั้นไปช่วยปฏิบัติราชการของเทศบาลเป็นการชั่วคราวโดยมีกำหนดเวลาก็ได้ แต่ต้องทำความตกลงกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นนั้นก่อน เมื่อหมดความจำเป็นเมื่อใดให้รับส่งตัวข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างดังกล่าวคืนเจ้าสังกัดโดยพลัน และให้ผู้ที่ถูกขมิ้วมาเมื่อได้รับแต่งตั้งแล้วให้มีฐานะเป็นข้าราชการเทศบาลหรือลูกจ้างเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์ในการบังคับบัญชาและการกำหนดอำนาจหน้าที่

ในการปฏิบัติหน้าที่ให้นายกเทศมนตรีในระบบคณะเทศมนตรีหรือระบบนายกเทศมนตรีเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ผู้อำนวยการเทศบาล รองผู้อำนวยการเทศบาล และข้าราชการเทศบาลเป็นเจ้าของพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

2.5 เทศบัญญัติ

พระราชบัญญัติเทศบาลฉบับนี้ กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย ในกรณีดังต่อไปนี้

1. เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล
2. เมื่อพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เทศบาลตราเทศบัญญัติได้
3. การเรียกเก็บค่าบริการจากการให้บริการแก่เอกชน ประชาชนส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น
4. การประกอบและการเลิกเทศพาณิชย์

ร่างเทศบัญญัติจะเสนอได้แก่แต่โดยคณะเทศมนตรี หรือนายกเทศมนตรี ในระบบนายกเทศมนตรี หรือผู้อำนวยการเทศบาล หรือสมาชิก ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล

สำหรับเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้คณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีในระบบนายกเทศมนตรี หรือผู้อำนวยการเทศบาลเท่านั้น เป็นผู้มีอำนาจเสนอ

เมื่อสภาเทศบาลได้พิจารณาร่างเทศบัญญัติใด และลงมติเห็นชอบแล้วให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัตินั้นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาภายใน 7 วัน เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยให้ส่งร่างเทศบัญญัตินั้นให้นายกเทศมนตรีในระบบคณะเทศมนตรี หรือนายกเทศมนตรีหรือผู้อำนวยการเทศบาลแล้วแต่กรณีลงชื่อภายใน 7 วัน และดำเนินการประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานเทศบาล แล้ว 7 วัน จึงจะมีผลบังคับใช้ได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องมีเทศบัญญัติว่าด้วยภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต หรือมีความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะใช้จ่ายเงินอุดหนุนของรัฐบาล หรือในอันที่จะรักษาความปลอดภัยหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะในระหว่างที่ไม่มีสภาเทศบาล หรือมีแต่ไม่อาจเรียกประชุมสภาเทศบาลได้ทันทั่วทั้งที่ คณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีในระบบนายกเทศมนตรี หรือผู้อำนวยการเทศบาล แล้วแต่กรณีอาจออกเทศบัญญัติชั่วคราวได้ ร่างเทศบัญญัติดังกล่าวเมื่อได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดและได้มีการลงชื่อนายกเทศมนตรีหรือผู้อำนวยการเทศบาลแล้วให้มีผลบังคับได้

ในการประชุมสภาเทศบาลคราวต่อไปให้คณะเทศมนตรี นายกเทศมนตรีในระบบนายกเทศมนตรี หรือผู้อำนวยการเทศบาลเสนอเทศบัญญัติชั่วคราวนั้นต่อสภาเทศบาลเพื่ออนุมัติ เมื่อสภาเทศบาลอนุมัติแล้วให้เทศบัญญัติชั่วคราวนั้นใช้บังคับเป็นเทศบัญญัติต่อไป ถ้าสภาเทศบาลไม่อนุมัติให้

เทศบัญญัติชั่วคราวนั้นเป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้เทศบัญญัติชั่วคราวนั้น

2.6 การควบคุมเทศบาล

เป็นอำนาจของสภาเทศบาล กับ ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เทศบาลนั้นตั้งอยู่

การคุมของสภาเทศบาล

(1) ภายใน 30 วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้คณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีในระบบนายกเทศมนตรี หรือผู้อำนวยการเทศบาล ทำรายงานการรับจ่ายเงินประจำปีงบประมาณที่สิ้นสุดเสนอต่อสภาเทศบาล และปิดประกาศไว้ในที่ที่เปิดเผย ณ สำนักงานเทศบาลเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 15 วัน

(2) ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจการรับเงิน การจ่ายเงิน การบัญชี การเงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ของเทศบาล เมื่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบแล้วให้ทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอนายกเทศมนตรีในระบบคณะเทศมนตรี หรือระบบนายกเทศมนตรีหรือผู้อำนวยการเทศบาลแล้วแต่กรณีเพื่อเสนอสภาเทศบาล

การควบคุมของผู้ว่าราชการจังหวัด

(1) บรรดาเรื่องที่เทศบาลต้องเสนอไปยังกระทรวง ทบวง กรม ให้คณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีในระบบนายกเทศมนตรี หรือผู้อำนวยการเทศบาล แล้วแต่กรณี เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำความเห็นเสนอกกระทรวง ทบวง กรมต่อไป เว้นแต่จะมีกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

(2) ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลในจังหวัดของตนให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีเพื่อการนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาล หรือสั่งให้ประธานสภาเทศบาล นายกเทศมนตรีในระบบคณะเทศมนตรี หรือระบบนายกเทศมนตรี เทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ผู้อำนวยการเทศบาล รองผู้อำนวยการ

เทศบาลหรือข้าราชการเทศบาลแล้วแต่กรณีชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลได้

(3) ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่า คณะเทศมนตรี นายกเทศมนตรีในระบบคณะเทศมนตรีหรือระบบนายกเทศมนตรี เทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ผู้อำนวยการเทศบาล หรือรองผู้อำนวยการเทศบาลผู้ใดปฏิบัติหน้าที่ในการที่อาจนำมาซึ่งความเสียหายแก่เทศบาลหรือราชการหรือกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี และผู้ว่าราชการจังหวัดได้ชี้แจงแนะนำ หรือตักเตือนแล้ว แต่ผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งเพิกถอนหรือสั่งให้ระงับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลดังกล่าวไว้ก่อนได้ และให้รับรายงานให้รัฐมนตรีทราบภายใน 15 วันนับแต่วันที่คำสั่ง ผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งเพิกถอนหรือระงับการปฏิบัติหน้าที่ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีภายใน 30 วันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่ยุติการกระทำของผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งเพิกถอนหรือระงับการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไม่มีผลผูกพันเทศบาล

(4) เมื่อมีพฤติการณ์แสดงว่าคณะเทศมนตรี นายกเทศมนตรีในระบบคณะเทศมนตรีหรือระบบนายกเทศมนตรี เทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ผู้อำนวยการเทศบาล รองผู้อำนวยการเทศบาล หรือสมาชิกผู้ใดบกพร่องต่อหน้าที่หรือหย่อนความสามารถ หรือได้กระทำการอันเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง หรือปฏิบัติการหรือละเลยการอันต้องปฏิบัติในลักษณะที่เห็นได้ว่าจะเป็นเหตุให้เสียหายอย่างร้ายแรงแก่เทศบาลหรือแก่ราชการโดยส่วนรวม หรือแก่การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดริบตำแหน่งการสืบหาข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีมูลให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการสอบสวน และถ้าเห็นว่าจะให้คงอยู่ในตำแหน่งต่อไปในระหว่างการสอบสวนจะเป็นการเสียหายแก่เทศบาลผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นพักการปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่เกิน 60 วัน และรายงานการสั่งพักการปฏิบัติหน้าที่ให้รัฐมนตรีทราบภายใน 7 วัน นับแต่วันสั่งพักการปฏิบัติหน้าที่ ถ้าการสอบสวนไม่เสร็จสิ้นผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งขยายเวลาพักการปฏิบัติหน้าที่ออกไปอีกได้ไม่เกิน 30 วัน เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วผู้ว่าราชการจังหวัดมิได้สั่งการในเรื่องนี้แต่อย่างใดให้ผู้ที่ถูกสั่งพักการปฏิบัติหน้าที่กลับไปปฏิบัติหน้าที่ดังเดิม

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน วิธีดำเนินการสอบสวนให้เป็นไปตามระเบียบที่
กระทรวงมหาดไทยกำหนด

เมื่อผลการสอบสวนปรากฏว่า ผู้ที่ถูกสอบสวนผู้ใดบกพร่องต่อหน้าที่หรืออ่อนความสามารถ
หรือได้กระทำการอื่นเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหรือปฏิบัติการหรือละเลยการอันต้องปฏิบัติ
ในลักษณะที่เห็นได้ว่าจะจะเป็นเหตุให้เสียหายอย่างร้ายแรงแก่เทศบาลหรือแก่ราชการโดยส่วนรวมหรือ
แก่การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชนจริง ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้
ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งได้และผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่ง
คำสั่งวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

(5) ถ้าปรากฏว่าการดำเนินงานของสภาเทศบาลกับคณะเทศมนตรีหรือของสภาเทศบาล
กับนายกเทศมนตรีในระบบนายกเทศมนตรี ชัดแย้งกันจนอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เทศบาลหรือ
แก่ราชการโดยส่วนรวม หรือการปฏิบัติหน้าที่ของสภาเทศบาลในระบบการบริหารเทศบาลทั้งสาม
ระบบหรือการปฏิบัติหน้าที่ของคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีในระบบคณะเทศมนตรีเป็นไปในทางที่
ไม่ถูกต้องจนอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เทศบาลหรือแก่ราชการโดยส่วนรวม และการแก้ไขสภาพ
เช่นนั้นไม่อาจกระทำได้ โดยเหมาะสมด้วยวิธีการอื่น นอกจากการยุบสภาเทศบาลผู้ว่าราชการ
จังหวัดอาจเสนอให้รัฐมนตรีประกาศยุบสภาเทศบาลเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกใหม่
ได้คำสั่งวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

กระทรวงมหาดไทยควบคุมโดยตรง

กรณีที่มีความจำเป็นต้องให้เทศบาลใดอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงมหาดไทย
โดยตรง ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้
บรรดาอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดอันเกี่ยวกับเทศบาลนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี
หรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมาย

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบระหว่าง

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2523 กับร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.

ลำดับที่	เรื่องที่จะพิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไข พ.ศ. 2523	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.
1	หลักเกณฑ์การจัดตั้ง	<p>1.1 กำหนดให้เทศบาลมี 3 ประเภท คือเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยถือเกณฑ์รายได้จำนวนราษฎรและความเจริญของท้องถิ่น เป็นสำคัญ</p> <p><u>เทศบาลตำบล</u> 1. มีพลเมืองหนาแน่นพอสมควร</p> <p>2. มีรายได้ผลที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดไว้</p> <p>ปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยกำหนดให้มียาษได้ของท้องถิ่นหรือสถาบันที่จะยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลต้องมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีที่ผ่านมา (ไม่ต่ำกว่า 12,000,000 บาท (สิบสองล้านบาท) และมีพลเมืองตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป ปัจจุบันมีจำนวน 49 แห่ง</p> <p><u>เทศบาลเมือง</u> 1. ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดทุกแห่ง หรือ</p> <p>2. ท้องถิ่นที่มีศาลากลางจังหวัด มีลักษณะ</p> <p>2.1 มีประชากรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป</p> <p>2.2 ความหนาแน่น 3,000 คนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตรขึ้นไป</p> <p>2.3 มีรายได้พอควร</p> <p>ปัจจุบันมีจำนวน 84 แห่ง</p>	<p>1.1 กำหนดให้เทศบาลมีเพียงฐานะเดียว ไม่แบ่งเป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร จึงมีฐานะเดียวเหมือนกันทั่วประเทศคือให้เทศบาลที่อยู่ในปัจจุบัน 134 แห่ง ไม่ว่าจะ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนครดำเนินการแก้ไขหรือชื่อโดยตัดคำว่า นคร , เมือง หรือตำบลออกใช้ว่าเทศบาลและตามด้วยชื่อ สถานที่อันเป็นที่ตั้งของเทศบาลนั้น เช่นเทศบาลนครเสิงไพบ่ เป็นเทศบาลเสิงไพบ่ เทศบาลเมืองลำปาง เป็นเทศบาลลำปาง เทศบาลตำบลแหลมฉบัง เป็นเทศบาลแหลมฉบัง เป็นต้น โดยมีหลักเกณฑ์ ว่า</p> <p>(1) มีราษฎรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป</p> <p>(2) ความหนาแน่น 1,500 คนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตร</p> <p>(3) ความสามารถในการบริหารรายได้</p> <p>(4) ได้รับความเห็นชอบจากประชาชนซึ่งได้แสดงประชามติด้วยเสียงมากกว่าครึ่งหนึ่ง</p>

ลำดับที่	เรื่องพิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2469 แก้ไขถึง พ.ศ. 2523	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.
	หลักเกณฑ์การจัดตั้ง	<p>เทศบาลนคร 1. ประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป</p> <p>2. ความหนาแน่น 3,000 คนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตรขึ้นไป</p> <p>3. มีรายได้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ปัจจุบันมี จำนวน 1 แห่ง</p> <p>1.2 ผู้ว่าราชการจังหวัดทำคำชี้แจงรายละเอียดให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาหลังจากได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจังหวัดและสภาจังหวัดแล้วเมื่อกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบแล้วจะเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเพื่อตราเป็นพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง</p> <p><u>การวิเคราะห์</u> เมื่อพิจารณาถึงการจัดตั้งเทศบาลในประเทศไทยแล้วจะเห็นว่ามิได้เกิดจากความต้องการของประชาชนแต่อย่างไรเพราะรัฐบาลเป็นผู้กำหนดให้ตั้งขึ้นเอง และเทศบาลแต่ละแห่งยังมีฐานะไม่เท่าเทียมกัน</p>	<p>1.2 ท้องถิ่นใดมีลักษณะตาม 1.1 แล้ว จะดำเนินการขอตั้งเทศบาลได้ 3 ลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งคือ</p> <p>(ก) จากราษฎรโดยตรง คือผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกของท้องถิ่นนั้นจำนวนไม่น้อยกว่า 300 คน ยื่นคำร้องต่อผู้ว่าราชการจังหวัด</p> <p>(ข) จากผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรเข้าหลักเกณฑ์ตามข้อ 1.1 คือมีราษฎรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป หนาแน่นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 1,500 คนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตร มีรายได้เพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ เสนอกระทรวงมหาดไทย เมื่อกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรจัดตั้งเป็นเทศบาลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการขอความเห็นชอบจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาในท้องถิ่นนั้น และแนบเสียงให้จัดตั้งเทศบาลต้องเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกทั้งหมด</p> <p>(ค) การเปลี่ยนแปลงสภาพท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นสุขาภิบาลให้เป็นเทศบาล คงใช้หลักเกณฑ์ ข้อ 1.1 และขอความเห็นชอบจากราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิทั้งหมดในเทศบาลนั้น และรายได้ปฏิบัติตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดในปัจจุบันคือ 12,000,000 บาทขึ้นไปไม่รวมเงินอุดหนุนในปัจจุบันแล้วมา</p>

ลำดับที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2469 แก้ไขถึง พ.ศ. 2523	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.
2	<p>หลักเกณฑ์การจัดตั้ง</p> <p>การเปลี่ยนระบบบริหารงานเทศบาล</p>	<p>ไม่สามารถเปลี่ยนระบบบริหารได้ กล่าวคือมีการจัดองค์กรเทศบาลเพียงระบบเดียว คือระบบคณะเทศมนตรี ประกอบด้วยเทศมนตรี และสภาเทศบาล</p>	<p>การวิเคราะห์ เทศบาลจะมีฐานะเดียวเหมือนกันทั่วประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดีในแง่ที่ลดความลักลั่นทางด้านฐานะของเทศบาล เพราะตามข้อเท็จจริง ปัจจุบันปรากฏว่าเทศบาลตำบลหลายแห่ง มีขนาดใหญ่กว่าหรือมีความสามารถทางด้านบริการคลั่งสูงกว่าหรือมีลักษณะความเติบโตทางด้านบริการสาธารณะมากกว่าเทศบาลเมืองบางแห่งเสียอีก</p> <p>ทั้งยังให้โอกาสเปลี่ยนแปลงระบบบริหารเทศบาลได้อย่างกว้างขวางขึ้นทุก ๆ 4 ปี จากระบบเดิมคือระบบคณะเทศมนตรี เป็นมีเพิ่มขึ้นมี 2 ระบบ คือ ระบบนายกเทศมนตรี ที่ตัวนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และระบบผู้อำนวยการเทศบาลอันเป็นการจ้างนักบริหารอาชีพ มาบริหารงานโดยทำสัญญาว่าจ้างทุก ๆ 4 ปี แต่ถ้าเป็นเทศบาลที่ตั้งขึ้นใหม่หรือมีมาก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีการบริหารงานตามระบบเดิมคือระบบคณะเทศมนตรีไปก่อนในวาระ 4 ปีแรก</p> <p>เปลี่ยนระบบบริหารได้ใน 3 ระบบ ทุก ๆ 4 ปี คือระบบคณะเทศมนตรี, ระบบนายกเทศมนตรีและระบบผู้อำนวยการเทศบาล</p> <p>การเปลี่ยนระบบบริหารเทศบาลได้ 3 ลักษณะ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เปิดโอกาสให้ราษฎรโดยตรงเป็นผู้ร้องขอไปที่ผู้ว่าราชการจังหวัด 2. ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเองตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

ลำดับที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2469 แก้ไขถึง พ.ศ. 2523	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.
3.	โครงสร้างของเทศบาล	<p>มีระบบเดียว คือระบบคณะเทศมนตรี ประกอบด้วยสภาเทศบาล กับคณะเทศมนตรี</p> <p><u>สภาเทศบาล</u> ประกอบด้วย สมาชิกแต่ละเทศบาล คือ</p> <p>(1) สมาชิกสภาเทศบาลตำบล มีจำนวน 12 คน</p> <p>(2) สมาชิกสภาเทศบาลเมือง มีจำนวน 18 คน</p> <p>(3) สมาชิกสภาเทศบาลนคร มีจำนวน 24 คน</p> <p>สมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี</p> <p>ถ้าตำแหน่งว่างลงก่อนครบวาระไม่น้อยกว่า 180 วัน ให้เลือกตั้งหรือแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแล้วแต่กรณี โดยให้ผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งเท่าระยะเวลาที่เหลือ โดยต้องดำเนินการภายใน 90 วัน</p>	<p>3. สภาเทศบาลโดยเสียงข้างมาก</p> <p>โดยทั้ง 3 ลักษณะต้องขอความเห็นชอบจากราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลและต้องได้คะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกทั้งหมดให้ถือว่าราษฎรในเขตเทศบาลนั้นเห็นชอบด้วยกับการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารเมื่อผ่านความเห็นชอบจากราษฎรในเขตเทศบาลแล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานกระทรวงมหาดไทยเพื่อประกาศการเปลี่ยนระบบการบริหารของเทศบาลนั้นให้ราชกิจจานุเบกษาต่อไป</p> <p>มี 3 ระบบ ในการบริหารงาน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ระบบคณะเทศมนตรี ประกอบด้วย สภาเทศบาล และคณะเทศมนตรี 2. ระบบนายกเทศมนตรี ประกอบด้วยสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี 3. ระบบผู้อำนวยการเทศบาล ประกอบด้วย สภาเทศบาล และผู้อำนวยการเทศบาล <p>โครงสร้างเทศบาลประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน</p> <p>(1) <u>สภาเทศบาล</u> ทั้ง 3 ระบบ จำนวนสมาชิกสภาเทศบาลคำนวณจากหลักฐานการทะเบียนราษฎร โดยมีสมาชิกระหว่าง</p>

ลำดับที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2469 แก้ไขถึง พ.ศ. 2523	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.
	โครงสร้างของเทศบาล	<p>นับแต่วันที่ตำแหน่งสมาชิกสภาว่างลง</p> <p><u>คณะเทศมนตรี</u> ประกอบด้วย</p> <p>(1) นายกเทศมนตรีคนหนึ่ง</p> <p>(2) เทศมนตรีตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้แล้วแต่ประเภทของเทศบาล</p> <p>นายกเทศมนตรีและเทศมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้แต่งตั้งจากสมาชิกเทศบาลด้วยความเห็นชอบของสภาเทศบาล</p> <p>จำนวนเทศมนตรี แยกพิจารณาดังนี้</p> <p><u>เทศบาลตำบล</u> มีเทศมนตรี 2 คน</p> <p><u>เทศบาลเมือง</u> มีเทศมนตรี 2 คน ในกรณีที่เทศบาลเมืองแห่งใดมีราษฎรได้จัดเก็บตั้งแต่ยี่สิบล้านบาทขึ้นไป ก็ให้มีเทศมนตรีเพิ่มขึ้นอีก 1 คน</p> <p><u>เทศบาลนคร</u> มีเทศมนตรี 4 คน คณะเทศมนตรีจะอยู่ในตำแหน่งตามปกติสมัยละ 5 ปี</p>	<p>13 - 25 คน</p> <p>เทศบาลใดมีราษฎร ตั้งแต่ 7,000 - 50,000 คนมีสมาชิกสภาเทศบาลได้ 13 คนและทุก ๆ 4,000 คนที่เกิน 50,000 คน มีสมาชิกเทศบาลเพิ่มได้ 1 คน เศษที่เหลือจาก 4,000 คน ถ้าถึง 2,000 คนก็ให้นับเป็น 4,000 คน หมายถึงจะมีสมาชิกเพิ่มได้อีก 1 คน แต่ทั้งนี้จำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละเทศบาล จะต้องไม่เกิน 25 คน</p> <p>(2) <u>คณะเทศมนตรี</u> ของระบบคณะเทศมนตรี ประกอบด้วยนายกเทศมนตรี 1 คน และเทศมนตรี 2 คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลโดยความเห็นชอบจากสภาเทศบาลเหมือนกฎหมายเดิมต่างกันที่จำนวนเทศมนตรี</p> <p>โดยนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้ารับผิดชอบการบริหารงานเทศบาลตามกฎหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการเทศบาลและลูกจ้างของเทศบาล</p> <p>ในระหว่างมีประกาศกระทรวงมหาดไทยเปลี่ยนระบบเทศบาลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้เห็นสมควรไม่เกิน 3 คน ทำหน้าที่บริหารกิจการของเทศบาลไปพลางก่อน</p>

ลำดับที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2469 แก้ไขถึง พ.ศ. 2523	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.
	โครงสร้างเทศบาล		<p>จนกว่าคณะชุดใหม่ที่ได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งจะเข้ารับหน้าที่</p> <p>(3) <u>นายกเทศมนตรี</u>ของระบบ <u>นายกเทศมนตรี</u> นายกเทศมนตรีของระบบนี้ได้รับเลือกตั้งมาโดยตรงจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนั้น โดยมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง เมื่อนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องจัดการเลือกตั้งใหม่ภายใน 60 วัน ถ้าตำแหน่งว่างลงด้วยเหตุอื่น ให้ทำการเลือกตั้งขึ้นใหม่ภายใน 90 วัน และให้ผู้ได้รับการเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งโดยเริ่มนับวาระใหม่ หมายความว่าเริ่มนับหนึ่งใหม่จนถึง 4 ปี</p> <p>ผู้พ้นตำแหน่งตามวาระมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้อีกแต่ถ้านายกเทศมนตรีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีหรือสมาชิกไม่ว่าในเทศบาลใด ๆ เป็นเวลา 4 ปี นับแต่วันที่ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>นายกเทศมนตรีสามารถตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 2 คน อยู่ในตำแหน่งเท่าระยะเวลาที่นายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่งอยู่ โดยผู้ที่ได้รับแต่งตั้งต้องไม่เป็นสมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในวันที่ได้รับแต่งตั้งและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายเทศบาลใหม่นี้กำหนด</p>

ลำดับที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2469 แก้ไขถึง พ.ศ. 2523	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.
	โครงสร้างเทศบาล		<p>(4) <u>ผู้อำนวยการเทศบาลของระบบผู้อำนวยการเทศบาล</u> ผู้อำนวยการเทศบาลแต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด โดยประธานสภาเทศบาลเป็นผู้เสนอชื่อผู้ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามและมีได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลให้สภาเทศบาลพิจารณามีนัดคัดเลือก โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี บุคคลที่ได้รับคัดเลือกแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการเทศบาลอาจได้รับเลือกและแต่งตั้งอีกได้แต่ต้องไม่เกิน 2 วาระติดต่อกันในเทศบาลเดียวกัน (เป็นการว่าจ้างนักบริหารอาชีพมาบริหารกิจการของเทศบาล)</p> <p>ตำแหน่งรองผู้อำนวยการในระบบบริหารเทศบาลระบบผู้อำนวยการเทศบาลนี้ ให้อำนาจผู้อำนวยการเทศบาลสามารถแต่งตั้งบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามในตำแหน่งผู้อำนวยการเทศบาลจำนวนไม่เกิน 2 คน อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้อำนวยการเทศบาล (การดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งเป็นอำนาจของผู้อำนวยการเทศบาล)</p> <p>การเสนอผู้ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นผู้อำนวยการเทศบาลของประธานสภาเทศบาลต่อสภาเทศบาลต้องดำเนินการภายใน 60 วัน นับแต่ตำแหน่งว่างและสามารถขอขยายเวลาได้อีก 60 วัน ถ้าพ้นกำหนดเวลาที่ขอขยายแล้วยังดำเนินการไม่ได้ ก็เป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เลือกและแต่งตั้งผู้อำนวยการเทศบาลเองจากรายชื่อ</p>

ลำดับที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2469 แก้ไขถึง พ.ศ. 2523	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.
4.	<p>โครงสร้างเทศบาล</p> <p>อำนาจหน้าที่</p>	<p>เทศบาลทั้ง 3 ประเภท กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ที่ต้องทำเป็น</p> <p>การบังคับ กับประเภทที่ไม่บังคับแต่อาจเลือกทำได้ตามความ</p> <p>สมควรใจและนอกจากนั้นเทศบาลยังมีอำนาจกระทำการนอกเขต</p>	<p>ที่ประธานสภาเทศบาลเสนอให้สภาเทศบาลเลือก</p> <p>เมื่อตำแหน่งผู้อำนวยการเทศบาลว่างลง ผู้ว่าราชการ-</p> <p>จังหวัดอาจจะแต่งตั้งผู้ซึ่งเห็นสมควรเป็นผู้รักษาการใน</p> <p>ตำแหน่งผู้อำนวยการเทศบาลเป็นการชั่วคราวได้ จนกว่า</p> <p>ผู้อำนวยการเทศบาลที่ได้รับเลือกและแต่งตั้งจะเข้ารับหน้าที่</p> <p>โดยสรุปคือ ตำแหน่งนายกเทศมนตรีของระบบคณะเทศ-</p> <p>มนตรี นายกเทศมนตรีของระบบนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการ</p> <p>เทศบาลของระบบผู้อำนวยการเทศบาลมีฐานะและอำนาจ</p> <p>หน้าที่เหมือนกัน กล่าวคือเป็นผู้แทนของเทศบาลและเป็นผู้บังคับ</p> <p>บัญชาข้าราชการเทศบาลและลูกจ้างของเทศบาลและรับผิดชอบ</p> <p>ในการบริหารกิจการการเทศบาล โดยมีเทศมนตรีในระบบ</p> <p>คณะเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรีในระบบนายกเทศมนตรี</p> <p>และรองผู้อำนวยการเทศบาลในระบบผู้อำนวยการเทศบาล</p> <p>เป็นผู้ช่วยและรักษาราชการแทนได้ถ้านายกเทศมนตรีหรือ</p> <p>ผู้อำนวยการเทศบาลไม่อาจปฏิบัติราชการได้</p> <p>อำนาจหน้าที่คล้ายกับเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล</p> <p>พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2523 แต่การทำกิจกรรม</p> <p>นอกเขตเทศบาลต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด</p>

ลำดับที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2469 แก้ไขถึง พ.ศ. 2523	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.
	อำนาจหน้าที่	เทศบาลไว้และทำการร่วมกับบุคคลอื่นได้ โดยได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	ถ้ากิจการนั้นนอกเหนือจากที่กฎหมายเทศบาลใหม่นี้ระบุไว้ ต้องได้รับอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทย <u>วิเคราะห์</u> ในส่วนที่แตกต่างไปคือ ตามร่างกฎหมายใหม่นี้เป็นการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมากขึ้น ในลักษณะกระจายอำนาจจากส่วนกลางกระทรวงมหาดไทย ลงมาโดยเฉพาะกิจการที่จะกระทำนอกเขตเทศบาล ซึ่งกฎหมายเดิมต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเท่านั้นแทนที่จะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด
5	สหการ	เป็นการทำกิจการของเทศบาลที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไป ร่วมกันทำ มีสภาพเป็นทบวงการเมือง การจัดตั้งสหการโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา	เป็นการกระทำกิจการในอำนาจหน้าที่ของเทศบาลร่วมกัน ระหว่างเทศบาลด้วยกัน หรือระหว่างเทศบาลกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น (ไม่เฉพาะเทศบาลด้วยกันเท่านั้น) โดยกระทรวงมหาดไทย
6	การควบคุมเทศบาล	เป็นอำนาจของ (1) ผู้ว่าราชการจังหวัด (2) นายอำเภอกรณีเทศบาลตำบล (3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	ดำเนินการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีคณะกรรมการบริหารงานคณะหนึ่ง เป็นอำนาจของ (1) สภาเทศบาล (2) ผู้ว่าราชการจังหวัด (3) รัฐมนตรี

ลำดับที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2469 แก้ไขถึง พ.ศ. 2523	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.
	การควบคุมเทศบาล	<p><u>อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด</u></p> <ol style="list-style-type: none"> ควบคุมดูแลเทศบาลในจังหวัดนั้นให้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย ชี้แจง แนะนำ ตักเตือน และตรวจสอบกิจการ เรือกรายงาน และเอกสารหรือสถิติใด ๆ มาตรฐานตรวจสอบ เรียกสมาชิกสภาเทศบาลพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวน มีอำนาจสั่งเพิกถอนหรือสั่งระงับการปฏิบัติของคณะเทศมนตรีเทศมนตรีไว้ก่อนได้ ถ้าชี้แจงตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตาม ซึ่งการปฏิบัติถ้าปฏิบัติอาจจะเสียหายแก่เทศบาลหรือราชการ แล้วรับรายงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งการตามที่สมควร เสนอรัฐมนตรีพร้อมด้วยหลักฐานให้คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีผู้ใดออกจากตำแหน่ง เมื่อเห็นว่าปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่หรือมีความประพฤติไม่เหมาะสมมาสู่ตำแหน่ง เทศบาลราชการ <p><u>อำนาจของนายอำเภอ</u> เฉพาะกรณีควบคุมเทศบาลตำบล</p> <ol style="list-style-type: none"> ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดควบคุมดูแลเทศบาลตำบลและชี้แจง แนะนำ ตักเตือน รวมทั้งการตรวจสอบกิจการรวมตลอดจนเรียก 	<p><u>อำนาจของสภาเทศบาล</u></p> <ol style="list-style-type: none"> ตรวจสอบการรับจ่ายเงินปีงบประมาณที่สิ้นสุด คือ ภายใน 30 วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณให้คณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรี หรือผู้อำนวยการเทศบาล ทำรายงานการรับจ่ายเงินประจำปีงบประมาณที่สิ้นสุด เสนอต่อสภาเทศบาล และปิดประกาศไว้ที่เปิดเผย ณ สำนักงานเทศบาล ไม่น้อยกว่า 15 วัน สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจการรับเงิน การจ่ายเงิน การบัญชี การเงิน และทรัพย์สินอื่น ๆ ของเทศบาล แล้วทำรายงานผลเสนอนายกเทศมนตรีของระบบคณะเทศมนตรีหรือระบบนายกเทศมนตรีหรือผู้อำนวยการเทศบาล แล้วแต่กรณี เพื่อเสนอต่อสภาเทศบาล <p><u>อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด</u></p> <p>กฎหมายใหม่นี้ให้อำนาจการควบคุมเทศบาลแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดไว้ค่อนข้างสูง อันเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางลงมา คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> เรื่องที่เทศบาลต้องเสนอไปยังกระทรวง ทบวง กรม ให้ผู้บริหารเทศบาล (คณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีใน

ลำดับที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2469 แก้ไขถึง พ.ศ. 2523	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.
	การควบคุมเทศบาล	<p>สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือมาสอบสวนได้</p> <p>2. ถ้าเห็นว่าคณะเทศมนตรี หรือเทศมนตรีผู้ใดปฏิบัติราชการของเทศบาลไปในทางเสียหายแก่เทศบาลหรือราชการ ซึ่งได้แนะนำตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตาม มีอำนาจสั่งระงับหรือเพิกถอนการปฏิบัติของคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีไว้ก่อนได้แล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัด รายงานกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้รัฐมนตรีดำเนินการตามความเห็นสมควรต่อไป</p> <p><u>อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย</u></p> <p>1. มีอำนาจยุบสภาเทศบาล เพื่อให้ราษฎรเลือกตั้งและแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลใหม่ ภายใน 90 วัน</p> <p>2. กรณีจำเป็นที่จะให้เทศบาลใดอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงมหาดไทยโดยตรงก็ให้ทำได้โดยตรงเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยโอนอำนาจและหน้าที่ของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดอันเกี่ยวกับเทศบาลนั้นให้เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย</p>	<p>ระบบนายกเทศมนตรีหรือผู้อำนวยการเทศบาลแล้วแต่กรณี) เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ทำความเห็นแนบเสนอไปวันแต่จะมีกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีกำหนดได้เป็นอย่างอื่น</p> <p>2. ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลในจังหวัดของตนให้เป็นไปตาม กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่งหรือมติของคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจเรียกใครก็ได้ทั้งฝ่ายบริหาร สมาชิกสภาเทศบาล ข้าราชการเทศบาลแล้วแต่กรณีมาชี้แจง สืบสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาล</p> <p>3. สั่งระงับ หรือเพิกถอน การปฏิบัติหน้าที่ของคณะเทศมนตรี นายกเทศมนตรี เทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ผู้อำนวยการเทศบาล รองผู้อำนวยการเทศบาล ที่ปฏิบัติการในทางที่อาจนำมาซึ่งความเสียหายแก่เทศบาลหรือราชการ หรือการกระทำฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีและผู้ว่าราชการจังหวัดได้แนะนำตักเตือนแล้วยังไม่ปฏิบัติตาม จึงสั่งระงับหรือเพิกถอนไว้ก่อนได้แล้วรับรายงานรัฐมนตรีผู้ถูกสั่งเพิกถอนหรือระงับการปฏิบัติหน้าที่</p>

ลำดับที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2469 แก้ไขถึง พ.ศ. 2523	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.
	การควบคุมเทศบาล		<p>มีสิทธิออกบัตรคำสั่งต่อรัฐมนตรีได้ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด</p> <p>4. สั่งให้ฝ่ายบริหารเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล พักการปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างสอบสวนความผิดได้ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวิธีพิจารณาคำเนินการสอบสวนให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด</p> <p>5. สั่งให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาสิ้นสุดลงหลังจากสอบสวนแล้วปรากฏว่าเป็นความจริงตามข้อกล่าวหา เช่น ขาดคุณสมบัติ ฝ่าฝืนการต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งหรือขาดประชุม 3 ครั้งติดต่อกันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาเทศบาล</p> <p>6. ร้องขอให้สภาเทศบาลพิจารณา การกระทำอันเป็นการเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาล</p> <p>ผู้หนึ่งผู้ใด <u>อำนาจของรัฐมนตรี</u></p> <p>ประกาศยุบสภาเทศบาลตามข้อเสนอของผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ เมื่อไม่สามารถแก้ปัญหาการขัดแย้งของสภาเทศบาลกับคณะเทศมนตรี หรือสภาเทศบาลกับนายกเทศมนตรีของระบบนายกเทศมนตรี โดยวิธีอื่นได้</p>

ตารางที่ 4.2

เปรียบเทียบ โครงสร้างของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 รวมทั้งที่แก้ไขถึง พ.ศ. 2523 กับร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.....

ลำดับ ที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ.2523 ระบบคณะเทศมนตรี	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.....		
			ระบบคณะเทศมนตรี (1)	ระบบนายกเทศมนตรี (2)	ระบบผู้อำนวยการเทศบาล (3)
1	ฝ่ายนิติบัญญัติ (สภาเทศบาล)	<p>1. ได้รับเลือกตั้งโดยตรงและลับจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล ทุก ๆ 5 ปี หรือเมื่อตำแหน่งว่างลงก่อนครบวาระ</p> <p>2. จำนวนสมาชิกสภาเทศบาลตำบล 12 คน เทศบาลเมือง 18 คน เทศบาลนคร 24</p>	<p>1. เหมือนกันคือได้รับเลือกตั้งโดยตรงและลับจากประชาชนในเขตเทศบาลทุก ๆ 4 ปี หรือตำแหน่งว่างลงก่อนครบวาระ</p> <p>2. จำนวนสมาชิกสภาเทศบาลระหว่าง 13 - 25 คน เกือบอัตราส่วนจากประชาชนในเขตเทศบาล ราษฎร 7,000 - 50,000 คน มีสมาชิกได้ 13 คน ราษฎรเพิ่มทุก ๆ 4,000 คน ที่เกินจาก 50,000 คน มีสมาชิกเพิ่มได้ 1 คน เศษที่เหลือจาก 4,000 คน ถ้าถึง 2,000 คน ก็ให้นับเป็น 4,000</p>	<p>1. ได้เลือกตั้งจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยตรงและลับทุก ๆ 4 ปี หรือเมื่อตำแหน่งใดว่างลงก่อนครบวาระ</p> <p>2. เหมือนระบบคณะเทศมนตรีตามร่าง พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ..... คือมีจำนวน 13 - 25 คน</p>	<p>1. เหมือนระบบนายกเทศมนตรี</p> <p>2. เหมือนระบบนายกเทศมนตรี คือมีสมาชิกจำนวน 13 - 25 คน</p>

ลำดับ ที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2523 ระบบคณะเทศมนตรี	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.		
			ระบบคณะเทศมนตรี (1)	ระบบนายกเทศมนตรี (2)	ระบบผู้อำนวยการเทศบาล (3)
	สภาเทศบาล	<p>3. การเลือกตั้งทั่วไปและเลือกตั้ง ซ่อม - เลือกตั้งทั่วไปทุก ๆ 5 ปี ภายใน 60 วัน</p> <p>- เลือกตั้งซ่อมเฉพาะตำแหน่ง ว่างภายใน 90 วัน ถ้าอายุ สภาเหลือไม่ถึง 180 วัน จะไม่ เลือกตั้งหรือแต่งตั้งสมาชิกขึ้นแทน ตำแหน่งที่ว่างก็ได้</p> <p>4. เขตเลือกตั้ง โดยหลักการ มีเขตเดียวทั่วทั้งเทศบาลที่จะมีการ เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล แต่ถ้า ประชาชนเกิน 10,000,000 คน ในเทศบาลใด เทศบาลนั้นแบ่งเขต เลือกตั้งได้ เช่นเทศบาลเมืองแบ่ง เป็น 3 เขต ๆ ละ 6 คน เทศบาล นครแบ่งเป็น 4 เขต ๆ ละ 6 คน</p>	<p>คน ทั้งนี้จำนวนสมาชิกทั้งหมดจะ ต้องไม่เกิน 25 คน</p> <p>3. เลือกตั้งทั่วไปทุก ๆ 4 ปี เหมือนกันทั้ง 3 ระบบ ซึ่งต้องดำเนินการภายใน 60 วัน เป็นการ เลือกตั้งทั่วไป ถ้าเลือกตั้งซ่อมต้องดำเนินการภายใน 90 วัน เว้นแต่ระยะเวลาที่เหลือจะไม่ถึง 180 วัน จะไม่เลือกตั้งซ่อมก็ได้ (ต่างจากเดิม คือต้องเลือกตั้งซ่อมเท่านั้น)</p> <p>4. โดยปกติให้ถือเขตเทศบาลเป็นเขตเลือกตั้งเขตหนึ่งทั้ง 3 ระบบ แต่ถ้ากระทรวงมหาดไทยเห็น สมควรให้แบ่งเขตเทศบาลใดเป็นเขตเลือกตั้งมากกว่า 1 เขต ให้แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศ แบ่งเขตเทศบาลออกเป็นเขตเลือกตั้งเพิ่มขึ้นอีกก็ได้ ส่วนหลักเกณฑ์วิธีการตามที่กระทรวงมหาดไทย กำหนด</p>		

ลำดับ ที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2523 ระบบคณะเทศมนตรี	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.		
			ระบบคณะเทศมนตรี (1)	ระบบนายกเทศมนตรี (2)	ระบบผู้อำนวยการเทศบาล (3)
	สภาเทศบาล	<p>5. คุณสมบัติของสมาชิกสภาเทศบาลและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. 2482 รวมทั้งที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ถึง พ.ศ. 2523 เช่น ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้งและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้ง มีสัญชาติไทยโดยการเกิดแต่ถ้าบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติพิเศษตามที่กฎหมายเลือกตั้งกำหนดอีก เช่น มีภูมิลำเนาในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันไม่น้อยกว่า 10 ปี เป็นต้น (ม.17, 17 ทวิ)</p> <p>6. ประธานสภาและรองประธานสภา การประชุมสภาเทศบาลผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งประธานสภาคนหนึ่งกับรองประธานสภาคนหนึ่งจาก</p>	<p>5. คุณสมบัติของสมาชิกเทศบาลและผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามร่างพระราชบัญญัติเทศบาลใหม่นี้ ทั้ง 3 ระบบใช้เหมือนกัน โดยมีการกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติเทศบาลนี้โดยมีการกำหนดคุณสมบัติไว้เหมือนเดิมในลักษณะคล้ายคลึงกันแต่แตกต่างกันในส่วนของคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในข้อที่มีการกำหนดระยะเวลา ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งไว้ว่าต้องมีชื่อที่อยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันจนถึงวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 90 วัน ซึ่งกฎหมายเดิมมิได้กำหนดระยะเวลาไว้</p> <p>6. ประธานสภาและรองประธานสภา ทั้ง 3 ระบบเหมือนกัน โดยมีประธานสภา 1 คน และรองประธานสภา 1 คน ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลโดยมติของสภาเทศบาล โดยดำรงตำแหน่งตามวาระคราวละ 1 ปี ถ้าตำแหน่งว่างลงสภาเทศบาลต้องดำเนินการ ภายใน 30 วัน</p>		

ลำดับ ที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2523 ระบบคณะเทศมนตรี	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.		
			ระบบคณะเทศมนตรี (1)	ระบบนายกเทศมนตรี (2)	ระบบผู้อำนวยการเทศบาล (3)
	สภาเทศบาล	สมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาลสมัยประชุมสามัญให้มีได้ 2 สมัยหรือถ้าจะมีหลายสมัยก็แล้วแต่สภาเทศบาลจะกำหนดแต่ต้องไม่เกิน 4 สมัย (สมัยประชุมละ 15 วัน จะขยายเวลาต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด) อายุของประธานสภาและรองประธานสภาเป็นคราวละ 1 ปี (คนเดิมเป็นต่อได้ถ้าสภาเห็นชอบ) เว้นแต่จะออกก่อนวาระตามระเบียบมท. ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล 2496 ข้อ 6 วรรค 2 7. อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาล 7.1 อำนาจหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคน - ดูแลทุกข์สุขของประชาชนในเขตเทศบาล - ตั้งกระทู้ถามคณะเทศมนตรี - ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งนายก	สมัยประชุมปีหนึ่ง ๆ ไม่น้อยกว่า 2 สมัย และไม่เกิน 4 สมัย ๆ ละ 30 วัน วาระการดำรงตำแหน่งของประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาล กำหนดไว้คราวละ 1 ปีเช่นเดิม 7. อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาล เหมือนกันทั้ง 3 ระบบ คือ 7.1 พิจารณาร่างเทศบัญญัติหรือร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย 7.2 ควบคุมการบริหารกิจการหรือการปฏิบัติงานของคณะเทศมนตรี นายกเทศมนตรีในระบบคณะเทศมนตรี เทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ผู้อำนวยการเทศบาลหรือรองผู้อำนวยการเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และมติของคณะเทศมนตรี		

ลำดับ ที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2523 ระบบคณะเทศมนตรี	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.		
			ระบบคณะเทศมนตรี (1)	ระบบนายกเทศมนตรี (2)	ระบบผู้อำนวยการเทศบาล (3)
2	สภาเทศบาล ฝ่ายบริหารเทศบาล	<p>เทศมนตรีและเทศมนตรีซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง</p> <p>7.2 อำนาจหน้าที่ในฐานะสภาเทศบาล - มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการใช้อำนาจนิติบัญญัติของท้องถิ่นคือ การตราเทศบัญญัตินอกจากนี้ควบคุมดูแลคณะเทศมนตรีให้บริหารงานเป็นไปตามแนวนโยบายที่ได้แถลงต่อสภา</p> <p>8. การประชุมสภาเทศบาล ห้ามมิให้สภาเทศบาลประชุมปรึกษาหารือในเรื่องนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือเรื่องที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือเรื่อง การเมืองแห่งรัฐ</p> <p>1. คณะเทศมนตรี 2. คณะเทศมนตรีเป็นผู้แทนของ</p>	<p>8. การประชุมสภาเทศบาล ทั้ง 3 ระบบ เหมือนกัน และยังคงเหมือนเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลงคือ กฎหมายใหม่กำหนดห้ามมิให้สภาเทศบาลประชุมปรึกษาหารือในเรื่องนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือเรื่องที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือเรื่อง <u>การเมืองแห่งรัฐ</u></p> <p>1. คณะเทศมนตรี 2. คณะเทศมนตรีเป็นผู้แทน</p>	<p>1. นายกเทศมนตรี 2. นายกเทศมนตรีเป็นผู้แทน</p>	<p>1. ผู้อำนวยการเทศบาล 2. ผู้อำนวยการเทศบาลเป็น</p>

ลำดับ ที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2523 ระบบคณะเทศมนตรี	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.		
			ระบบคณะเทศมนตรี (1)	ระบบนายกเทศมนตรี (2)	ระบบผู้อำนวยกาเทศบาล (3)
ฝ่ายบริหารเทศบาล	เทศบาล ควบคุมและรับผิดชอบการ บริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมาย โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า และ เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาล ลูกจ้างของเทศบาล โดยมีเทศมนตรี เป็นผู้ช่วยหรือปฏิบัติราชการแทน นายกเทศมนตรี ในกรณีที่นายกเทศมนตรีไม่อาจ บริหารกิจการได้ให้ตั้งเทศมนตรี บริหารแทนและการปฏิบัติเรื่องใดถ้า กฎหมายนั้นมิได้บัญญัติในเรื่องการมอบ อำนาจไว้เป็นอย่างอื่นคณะเทศมนตรี หรือนายกเทศมนตรี อาจมอบอำนาจ โดยทำเป็นหนังสือให้นายกเทศมนตรี เทศมนตรี ปลัดเทศบาลหรือรองปลัด เทศบาลทำการแทนคณะเทศมนตรีหรือ	ของเทศบาลและรับผิดชอบ การบริหารกิจการของเทศบาล ตามกฎหมาย โดยมี นายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า และให้นายกเทศมนตรีเป็น ผู้บังคับบัญชาข้าราชการ เทศบาลและลูกจ้างของเทศบาล	ของเทศบาลและเป็นผู้บังคับ- บัญชาข้าราชการเทศบาล และ ลูกจ้างของเทศบาลและรับผิดชอบ ในการบริหารกิจการของ เทศบาล	ผู้แทนของเทศบาลเป็นผู้บังคับ- บัญชาข้าราชการเทศบาล และ ลูกจ้างเทศบาลและรับผิดชอบ ในการบริหารกิจการของเทศบาล	

ลำดับ ที่	เรื่องพิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2523 ระบบคณะเทศมนตรี	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.		
			ระบบคณะเทศมนตรี (1)	ระบบนายกเทศมนตรี (2)	ระบบผู้อำนวยการเทศบาล (3)
ฝ่ายบริหาร เทศบาล	นายกเทศมนตรี แล้วแต่กรณีก็ได้และ ในกรณีได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยจะมอบอำนาจให้ พนักงานเทศบาลตั้งแต่แห่งหัวหน้า แผนกขึ้นไปทำการแทนได้	3. มีนายกเทศมนตรี 1 คน อยู่ใน ตำแหน่งคราวละ 5 ปี ผู้ว่าราชการ จังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาล ตามมติของสภาเทศบาล มีเทศมนตรี 2-4 คน คือเทศบาล ตำบลมี 2 คน เทศบาลเมืองมี 2 คน ถ้ามีราษฎรได้เกิน 20 ล้านบาทจะมีเพิ่ม ได้อีก 1 คน เทศบาลนครมี 4 คน เทศมนตรีอยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี ทั้งนายกเทศมนตรีและคณะ เทศมนตรีมิใช่เป็นการเลือกตั้งโดย	3. มีนายกเทศมนตรี 1 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง จากสมาชิกสภาเทศบาลตาม มติของสภาเทศบาล มีเทศมนตรี 2 คน อยู่ ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี เช่นกันและต้องเป็นสมาชิก สภาเทศบาล	3. มีนายกเทศมนตรี 1 คน อยู่ ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี ซึ่งต้อง ได้รับเลือกตั้งมาโดยตรงและสืบ จากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งใน เขตเทศบาลถ้านายกเทศมนตรี พ้นตำแหน่งตามวาระต้องเลือก ตั้งภายใน 60 วัน ถ้าตำแหน่ง ว่างโดยเหตุอื่นต้องเลือกตั้งใหม่ ภายใน 90 วัน และกรณีระงับ เวลาในการดำรงตำแหน่งให้ เริ่มนับหนึ่งใหม่จนถึง 4 ปี	3. มีผู้อำนวยการเทศบาล 1 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี ผู้ว่า- ราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งจาก ความเห็นชอบหรือการคัดเลือก ของสภาเทศบาล โดยประธาน- สภาเทศบาลเป็นผู้เสนอชื่อผู้ซึ่ง มีคุณสมบัติตามกฎหมายกำหนดและ ไม่มีลักษณะต้องห้าม ทั้งนี้ได้เป็น สมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในขณะนั้น ผู้อำนวยการเทศบาลเมื่อครบ วาระแล้วอาจได้รับเลือกอีกได้

ลำดับ ที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2523 ระบบคณะเทศมนตรี	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.		
			ระบบคณะเทศมนตรี (1)	ระบบนายกเทศมนตรี (2)	ระบบผู้อำนวยการเทศบาล (3)
ฝ่ายบริหาร เทศบาล	ตรงมาจากประชาชนแต่ผู้คัดำรง ตำแหน่งต้องเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ที่ชนะการเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิก สภาเทศบาลเท่านั้น	ตรงมาจากประชาชนแต่ผู้คัดำรง ตำแหน่งต้องเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ที่ชนะการเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิก สภาเทศบาลเท่านั้น	สมาชิกสภาที่ได้รับแต่งตั้ง ให้เป็นนายกเทศมนตรี และ	และสามารถสมัครได้อีกเมื่อพ้น ตำแหน่งตามวาระ 4 ปี มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่ เกิน 2 คน อยู่ในตำแหน่งเท่า ระยะเวลาของนายกเทศมนตรี โดยนายกเทศมนตรีเป็นผู้คัดเลือก แต่งตั้งจากผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มี ลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมาย กำหนดทั้งต้องไม่เป็นสมาชิกสภา เทศบาลอยู่ในขณะที่ได้รับแต่งตั้ง บรรดาอำนาจหน้าที่ของ เทศมนตรีในระบบคณะเทศมนตรี ถือเป็นอำนาจหน้าที่ของรองนายก เทศมนตรีด้วย นายกเทศมนตรีที่ถูกผู้ว่าราช- การจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง	แต่ต้องไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน ในเทศบาลเดียวกัน มีรองผู้อำนวยการเทศบาล ไม่เกิน 2 คน อยู่ในตำแหน่ง ตามวาระของผู้อำนวยการเทศบาล ซึ่งผู้อำนวยการเทศบาลเป็นผู้แต่งตั้ง รองผู้อำนวยการจากผู้มีคุณสมบัติ ตามที่กฎหมายกำหนดและต้องไม่ เป็นสมาชิกสภาเทศบาลใดอยู่ใน ขณะนั้น ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ เทศบาลที่ผู้ว่าราชการจังหวัด

ลำดับ ที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2523 ระบบคณะเทศมนตรี	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.		
			ระบบคณะเทศมนตรี (1)	ระบบนายกเทศมนตรี (2)	ระบบผู้อำนวยการเทศบาล (3)
3	ฝ่ายบริหาร เทศบาล พนักงานเทศบาล	ให้ออกจากตำแหน่งไม่มีสิทธิที่จะได้รับ แต่งตั้งเป็นนายกเทศมนตรีหรือเทศ- มนตรีอีกตลอดวาระของเทศบาลนั้น เป็นพนักงานประจำที่ปฏิบัติหน้าที่ใน เทศบาลหรือขึ้นอยู่กับเทศบาลโดยได้ รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวด เงินเดือน รวมทั้งพนักงานเทศบาล สามัญ พนักงานครูเทศบาลและลูกจ้าง ประจำและชั่วคราว ซึ่งภายใต้การ ควบคุมของคณะกรรมการพนักงาน เทศบาล (ก.ท.) พนักงานเทศบาลนี้ นอกจากครู	เทศมนตรี ถ้าผู้ว่าราชการ - จังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ไม่มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิก สภาเทศบาลใด ๆ เป็นเวลา 4 ปี นับแต่วันที่ถูกล้างให้พ้น จากตำแหน่ง พนักงานเทศบาลเปลี่ยนเป็นข้าราชการเทศบาลอันเป็นการยกฐานะพนักงานเทศบาลขึ้นเป็น ข้าราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลการปฏิบัติราชการให้ เทศบาลมีอำนาจจ้างลูกจ้างได้ ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด เทศบาลสามารถขออิมตัวข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นไปช่วยปฏิบัติราชการของเทศบาลเป็นการชั่วคราวโดยมี กำหนดเวลาได้ แต่ต้องทำความตกลงกับส่วนราชการหน่วยงานนั้น ๆ ที่ข้าราชการนั้นสังกัด เมื่อ หมดความจำเป็นเมื่อใดให้รับส่งตัวข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างดังกล่าวคืนเจ้าสังกัดโดยพลัน และให้ผู้ที่ถูกอิมตัวมาเมื่อได้รับแต่งตั้งแล้ว ให้มีฐานะเป็นข้าราชการเทศบาล หรือลูกจ้างเทศบาล ตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์ในการบังคับบัญชาและการกำหนดอำนาจหน้าที่	ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น นายกเทศมนตรีหรือสมาชิกสภา เทศบาลใด ๆ เป็นเวลา 4 ปี นับแต่วันที่ถูกล้างให้พ้นจากตำแหน่ง	สั่งให้พ้นจากตำแหน่ง มีสิทธิได้ รับเลือกและแต่งตั้งใหม่ได้ต้อง พ้นระยะเวลา 4 ปี นับแต่วันที่ ถูกล้างให้พ้นจากตำแหน่ง

ลำดับ ที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2523 ระบบคณะเทศมนตรี	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.		
			ระบบคณะเทศมนตรี (1)	ระบบนายกเทศมนตรี (2)	ระบบผู้อำนวยการเทศบาล (3)
พนักงานเทศบาล	เทศบาลที่ประจำอยู่ตามโรงเรียน เทศบาลแล้ว ส่วนใหญ่จะปฏิบัติงานอยู่ใน ในหน่วยงานต่าง ๆ ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการกำหนด ส่วนราชการของเทศบาล พ.ศ. 2534 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2534 ซึ่งแบ่งหน่วยงานออกเป็น 12 หน่วย ดังนี้ (1) สำนักปลัดเทศบาล มีปลัดเทศบาลเป็นหัวหน้ารับผิดชอบ เกี่ยวกับกิจการทั่วไปของเทศบาลทั้ง ด้านฝ่ายบริหารงานทั่วไป งานฝ่าย ปกครอง ป้องกันบรรเทาสาธารณภัย และงานรักษาความสงบเรียบร้อย งานทะเบียนราษฎร	ในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติหน้าที่ของนายกเทศมนตรีในระบบคณะเทศมนตรีหรือระบบนายก- เทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ผู้อำนวยการเทศบาล รองผู้อำนวยการเทศบาลและ ข้าราชการเทศบาลถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา การจัดแบ่งส่วนราชการของเทศบาลจะระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยกำหนดให้เทศบาลแบ่ง ส่วนราชการเป็น 3 ส่วน (1) สำนักปลัดเทศบาล (2) กองหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น การตั้ง ยุบ เปลี่ยนแปลง การกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ ตาม (1), (2) ให้เป็น ไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดและทำเป็นประกาศของเทศบาล (3) แขวง ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเทศบาล ถ้าสภาเทศบาลใดเห็นสมควรแบ่งพื้นที่ของ เทศบาลออกเป็นแขวงเพื่อสะดวกแก่การติดต่อของราษฎรหรือการให้บริการแก่ราษฎรและมีมติ เห็นควรแบ่งเทศบาลเป็นแขวงให้นายกเทศมนตรีหรือผู้อำนวยการเทศบาลแล้วแต่กรณีดำเนินงาน รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดและกระทรวงมหาดไทย ถ้าทุกฝ่ายเห็นชอบด้วย เทศบาลดำเนินการ โดยการตั้ง การเปลี่ยนแปลง การยุบ การกำหนดอำนาจหน้าที่ของแขวงของหัวหน้าแขวงให้ทำ เป็นประกาศของเทศบาล			

ลำดับ ที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2523 ระบบคณะเทศมนตรี	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.		
			ระบบคณะเทศมนตรี (1)	ระบบนายกเทศมนตรี (2)	ระบบผู้อำนวยการเทศบาล (3)
	พนักงานเทศบาล	(2) กองหรือฝ่ายประปา (3) กองหรือฝ่ายการแพทย์ (4) กองหรือฝ่ายการศึกษา (5) กองหรือฝ่ายคลัง (6) กองหรือฝ่ายช่าง (7) กองหรือฝ่ายช่างสุขาภิบาล (หน้าที่กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลและ บำบัดน้ำเสีย) (8) กองหรือฝ่ายวิชาการและ แผนงาน (9) กองหรือฝ่ายสวัสดิการสังคม (10) กองหรือฝ่ายอนามัยและสิ่ง แวดล้อม (11) หน่วยงานตรวจสอบภายในซึ่งขึ้น ตรงต่อปลัดเทศบาล	สำหรับข้าราชการเทศบาลนั้น กฎหมายกำหนดให้เทศบาลมีข้าราชการเทศบาลได้ตามความ จำเป็นของกิจการเทศบาล การจัดระเบียบข้าราชการเทศบาล การกำหนดตำแหน่ง และอัตรา เงินเดือน ข้าราชการเทศบาลให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และเทศบาลอาจจ้างลูกจ้างเป็น ลูกจ้างประจำ หรือลูกจ้างชั่วคราวได้ตามความจำเป็นของกิจการเทศบาล การจัดระเบียบ ลูกจ้างของเทศบาล การกำหนดตำแหน่งและค่าจ้างลูกจ้างเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบที่ กระทรวงมหาดไทยกำหนด ในระหว่างที่ยังไม่มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบข้าราชการ เทศบาลดังกล่าว ให้นำพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบพนักงานเทศบาล กฎ ก.ท. ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมาใช้บังคับไปพลาง ก่อนและให้แก้คำว่า "พนักงานเทศบาล" ในพระราชกฤษฎีกา กฎ ก.ท. ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งดังกล่าวเป็น "ข้าราชการเทศบาล"		

ลำดับ ที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ.2523 ระบบคณะเทศมนตรี	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.....		
			ระบบคณะเทศมนตรี (1)	ระบบนายกเทศมนตรี (2)	ระบบผู้อำนวยการเทศบาล (3)
	พนักงานเทศบาล	(12) แขวง เป็นการแบ่งพื้นที่เทศบาล เพื่อความสะดวกในการบริการประชาชน ประกอบด้วยสำนักงานแขวง งานการ ศึกษา งานคลัง งานช่าง งานสวัสดิการ สังคม งานประปา งานสาธารณสุข ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยกำหนด หลักเกณฑ์การจัดตั้งแขวงไว้ว่า เทศบาล จะต้อง 12.1 มีพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 20 ตาราง กิโลเมตร 12.2 ประชากรไม่ต่ำกว่า 100,000 คน 12.3 มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนไม่ต่ำ- กว่า 60 ล้านบาท พนักงานเทศบาลทุกคนนั้นมีปลัดเทศบาล เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบ ในงาน ประจำทั่วไปของเทศบาล และในการ ปฏิบัติหน้าที่ให้ถือว่านายกเทศมนตรี เทศมนตรี และพนักงานเทศบาลมีฐานะ			

ลำดับ ที่	เรื่องที่พิจารณา	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2523 ระบบคณะเทศมนตรี	ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.		
			ระบบคณะเทศมนตรี (1)	ระบบนายกเทศมนตรี (2)	ระบบผู้อำนวยการเทศบาล (3)
	พนักงานเทศบาล	เป็นเจ้าของพนักงานตามความหมายแห่ง กฎหมายลักษณะอาญา (การจัดระเบียบ ของราชการเทศบาลมิได้ระบุไว้ชัดเจน เพียงแต่ระบุจะให้เทศบาลมีพนักงาน เทศบาล และจัดแบ่งการบริหารออกเป็น ส่วนต่าง ๆ ตามปริมาณและคุณภาพของ งาน โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบในงานประจำทั่วไปของ เทศบาล จึงต้องอาศัยระเบียบกระทรวง มหาดไทยว่าด้วยการกำหนดส่วนราชการ ของเทศบาล พ.ศ. 2529 และยกเลิกมา ใช้พ.ศ. 2534)			